

6719

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Főszerkesztő:

FEKETE LÁSZLÓ Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Felelős szerkesztő és kiadó:

SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Thököly-út 95. Telefon: 97-0-69.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekk számlája: 41.951.

Az országos egyesület jubiláris díszközgyűlése.

Az országos egyesületnek Budapesten az új városháza építészeti nézőpontból is gyönyörű, képzőművészeti értékekben pedig éppenséggel pompázó közgyűlési termében 1934 december 8-án tartott jubiláris díszközgyűlése egyszerű, bensőséges ünnepnek készült. Amint hogy ma talán még időszerűbbek néhai Charmant Oszkárnak, a kar néhai nagytudású és tehetségű vezető tagjának a közjegyzői intézmény 50 éves fennállása alkalmából tartott ünnepi közgyűlésre írott, időközben történt sajnálatos elhalálása következtében azonban már el nem mondott ünnepi beszédének bevezető gondolatai. „Fontolóra kell vennünk — írta posthumus beszédében — nem kell tartózkodnunk-e attól, hogy ünnepi színt adjunk országos gyűlésünknek, összejöjjünk-e ünnepelni mi, töredéke a régi nagy kar-nak, egy darab a nemzeti integritás romjai közül. Helyes-e a közfigyelem előterébe hozni intézményünket, amikor az — hozzávaló minden hivatásszerű ragaszkodásunk mellett is — saját súlyos hazafias gondjaink közepette sem áll a közérdeklődés

Az országos egyesület jubiláris díszközgyűlése

Nóvella vágy kódex? (dr. K. Z.)

Szirák László dr.: A közjegyzőhelyettesek problémái és a közjegyzői rendtartás reformja

Közlemények.

Halálozások.

Kinevezések.

Régi családi név használatának engedélyezése.

Kamaraközi értekezlet.

A szegedi kamara rendkívüli közgyűlése.

Olasz megemlékezés az országos egyesület jubileumáról.

Közjegyzői kamarai terület módosítása.

Hasznélvezeti stb. jog törlése. (Fésüs György dr.)

A kamarák közleményei.

A magyar közjegyzői emlékek gyűjteménye.

A kir. közjegyzőhelyettesek egyesületének közgyűlése.

Jegyzői magánmunkálatok.

A városi (községi) ingatlan átruházási illeték újabb szabályozása.

Felhívás a tagdíjhátralékosokhoz.

Díjmegállapítási kérdés.

Közjegyzői szakkönyvtár.

Felhívás.

Hirdetmény.

Rendeletek.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Jogtudományi Közlöny.

Magyar Jogi Szemle.

Kir. Közjegyzők Közlönye.

Az Ügyvéd.

Polgári Jog.

Notariatszeitung.

A Jogi Hírtap új döntvénytáranak büntetőjogi kötete.

Jogállam.

Notariats Zeitung.

Magyar Törvénykezés.

Illetékügyi Közlöny.

Joggyakorlat.

Magánjog.

Illetékjog.

homlokterében. Az elhatározás tekintetében azonban haboznunk mégsem lehet, mert ha egy nemzetre felvetődött az élet-halál-harc kérdése, akkor csak egy mentheti meg az enyészettől: az élniakarás szívós, dacos ösztöne és a törhetetlen ellentállás, amely belőle fakad. Tehát nem elnémulni és meghúzódni, de hangot adni, kiállni és megmozgatni mindent, amiben élet van és valamelyes érték. Ez a kötelessége ilyen időkben minden egyesnek és minden intézménynek, szervezetnek, avagy tényezőnek, legyenek azok nagyok, vagy kicsinyek, mert ezeknek összessége alkotja magát a minden sorscsapás ellenére is élni s régi nagyságába ismét minden erejével visszatérni akaró nemzetet.” Ezekről az emelkedett szellemű gondolatokról vezéreltetve a közjegyzői kar a sorozatos évfordulók alkalmából nem külsőségekkel hivalkodó ünnepet akart ülni, csupán bensőséges megemlékezésekkel akart a történetében fontos eseményeknek egy-egy szerény határkövet állítani.

A magyar közjegyzői intézmény és a kar javára némi büszkeséggel könyvelhetjük el, hogy az országos egyesület díszközgyűlése — a fentiek szerint az intenciók ellenére is, — olyan impozáns kereteket öltött, a kar és az intézmény iránt való olyan tüntetészerű megnyilatkozássá nőtt, amire nem is számíthattunk. Megjelentek és felszólaltak ugyanis a díszközgyűlésen a magyar igazságügyi kormány, a gyakorlati és elméleti magyar jogászság legkiválóbb reprezentánsai, akik emelkedett, elismerő szavakkal tettek ünnepi vallomást amellett, hogy a magyar közjegyzői intézmény a jogszolgáltatás nagyfontosságú területén jelentős szerepet eredményesen tölt be nemcsak, hanem annak fenntartása és korszerű fejlesztése minden irányú közérdekekkel igazolt. Az ünnepi hitvallók díszes sorát a közjegyzők legfőbb felügyeleti hatósága, *Lázár Andor* dr. igazságügyminiszter nyitotta meg, aki mint erre a legilletékesebb *a legteljesebb elismerés hangján nyilatkozott a nehéz viszonyok megpróbáltatásai alatt roskadozó közjegyzői karról, amely azonban fel fog egyenesedni, mert ennek a fának gyö-*

kerei az erkölcs, a becsület és a tudás talajából táplálkoznak. A további illetékes elismerő nyilatkozatok *Osvald* István kuriai elnök, *Sipőcz* Jenő főpolgármester, *Kuncz* Ödön a Pázmány egyetem jogkari prodékánja, *Pap* József ügyvédi kamarai elnök, *Konkoly* Elemér ügyvédszövetségi alelnök ajkairól jóleső melegséget sugározva hangzottak el.

A magyar közjegyzőség történetében kimagasló jelentőségű eseményt méltóan reprezentáló díszközgyűlés minden várakozást felülmúló nagy sikerét elsősorban az országos egyesület éléről a kar őszinte, igaz sajnálatára távozó elnök, *Lázár* Ferenc dr. felsőházi tag fáradhatatlan tevékenysége és hosszú fáradságos munkája biztosította, amint hogy az ő kiváló reprezentatív tulajdonságai, a kar és az intézmény minden irányú érdekeit nagy energiával szolgáló törhetetlen szorgalmú működése a kar és az intézmény tekintélyét általánosságban is jelentősen emelték. Örömmel és megnyugvással veheti azonban a kar tudomásul, hogy *Lázár* Ferencnek, ha távozik is az országos egyesület elnöki székéből, a kari érdekek szolgálatában annyi munkaterület áll rendelkezésére, hogy e távozása nagyértékű munkássága csökkenését távolról sem fogja jelenteni, sőt sok adminisztrációs teendőtől megszabadulva fokozott munkásságot szentelhet nagyfontosságú megbízatása teljesítésének, a közjegyzői rendtartás reformja előkészítésének. Az országos egyesület élére különben *Hanny* Tódor dr. győri közjegyző került, akinek előkelő képességei és tudása révén működése elé a kar teljes bizalommal tekinthet.

A valóban lélekemelő és méltóságteljes ünnepek elmúltával, amelyek akaratunk ellenére is a magyar jogásztársadalom általános érdeklődésének középpontjába helyezték a magyar közjegyzőséget, ernyedetlen szorgalommal, komoly, céltudatos munkával kell folytatnunk nem utolsó fontosságú jogszolgáltatási tevékenységünket, amellyel intézményesen bele kell helyezkednünk abba a nagy munkába, amelyet a nemzeti újjáépítés a nemzeti jog minden munkásától joggal megkíván.

Hogy a nagy költő szavait idézzük: „a mult csak példa legyen most, égve honért bizton nézzen előre szemünk”.

A jubiláris díszközgyűlés lefolyásáról az alábbiakban adunk részletes tudósítást.

A díszközgyűlésen megjelentek: *Lázár* Andor igazságügyminiszter, *Osvald* István, a Kuria elnöke, *Tasnádi Nagy* András igazságügyi államtitkár, *Töreky* Géza, a Kuria másod-elnöke, *Loyczell* Kálmán koronaügyész helyettes, *Kalotay* Viktor, az igazságügyminisztériumba beosztott kuriai bíró, *Ruhmann* Emil kuriai elnöki tanácsos, *Mendelényi* László, a pestvidéki törvényszék elnöke, *Csánk* Béla, az igazságügyminiszter titkára, *Sipőcz* Jenő főpolgármester, *Liber* Endre alpolgármester, *Csorna* Kálmán árvaszéki elnök, *Désy* Géza, *Krüger* Aladár országgyűlési képviselők, *Kuncz* Ödön egyetemi tanár, jogkari prodékán, *Pap* József felsőházi tag, a budapesti ügyvédi kamara elnöke, *Kövess* Béla ügyvédi kamarai elnökhelyettes, *Gerlóczy* Endre ügyvédi kamarai ügyész, *Fehér* Dezső, *Konkoly* Elemér, *Oppler* Emil, *Nagy* Dezső Bálint és a budapesti bíróságok, az ügyvédi kar s általában a magyar jogásztársadalom sok előkelő tagja.

A közgyűlést *Lázár* Ferenc dr. felsőházi tag, az országos egyesület és a budapesti kamara elnöke vezette s azon megjelentek még a vidéki kamarák elnökei közül *Galánffy* János dr. a debreceni, *Jedlicska* Béla dr. a szegedi, *Pottyondy* Béla dr., a szombathelyi kamarák elnökei, továbbá a közjegyzők közül:

Antal Gyula János dr., Balassa Lajos dr., Bathó Kálmán dr., Bares Ernő dr., Belcsák Sándor dr., Benkő Lajos dr., Berzsenyi László dr., Bognár József dr., Botka László dr., Csák Szilárd dr., Csiky Ödön dr., Csomasz Béla dr., Demkó Pál dr., Fabinyi Leo dr., Fekete László dr., Fodor Antal dr., Galambos István dr., Gálffy Ferenc dr., Haller Károly dr., Hanny Tódor dr., Hedry Aladár dr., Horváth Béla dr., Horváth Kamilló dr., Horváth Károly dr., Holitscher Szigfrid dr., Hulin Gábor dr., Imreh Dénes dr., Iváncsy István dr., Jakab Zoltán dr., Jármay Béla dr., Joannovits Jenő dr., Kaprinay Endre dr., Kenderessy János dr., Kepes János dr., Kesseő Géza dr., Kiss Dezső dr., Kovách Dénes dr., Kovács Géza dr., Kovácsy Zoltán dr., Kováts Nagy Sándor dr., Krenner Zoltán dr., Magyarai Ferenc dr., Mazar Elemér dr., Markó István dr., Májay Dezső dr., Meixner László dr., Mike Lajos dr., Onody Kálmán dr., Örley

György dr., Paár Lajos dr., Pazonyi Elek Imre dr., Pekker Emil dr., Puskás Béla dr., Richter Richárd dr., Rónay Tibor dr., Samassa János dr., Sárközy Sándor dr., Schreiber Miklós dr., Szemerjay-Petrán Tibor dr., Szécsi Ferenc dr., Szily János dr., Tápay Károly dr., Tárczay Rezső dr., Teőke Béla dr., vitéz Tóthfaludy Aladár dr., Ujvárossy Lajos dr., Wagner Béla dr., Warga Benjamin dr., Zámor Rezső dr., Zechmeister Alajos dr., a helyettesek közül pedig Balogh János dr., Belcsák László dr., Beniczky Géza dr., Capdebó Zoltán dr., Diemár Kálmán dr., Doszpoly Dezső dr., Gedő Árpád dr., Gyöngyössy Arisztid dr., Hedry László dr., Hirkó Boldizsár dr., Hirmann Gyula dr., Horváth Sámuel dr., Kenéz Lajos dr., Kiss Elemér dr., Konrád Gyula dr., Kozányi Pál dr., Kőszeghy Antal dr., Magyarai Kossa Zoltán dr., ifj. Paár Lajos dr., Pulay József dr., Rónai Aross István dr., Schimics Béla dr., ifj. Schreiber Miklós dr., Stamberger Pál dr., Sternberg Ernő dr., Sümegi Zoltán dr., Szakáts István dr., Szarka Dezső dr., Sziráky László dr., vitéz Uray László dr.

A közgyűlés megnyitása előtt a megjelentek *Lázár* Ferenc dr. elnök felhívására elmondták a Magyar Hiszekegyet, majd az elnök a következő ünnepi megnyitóbeszédet mondta el:

„A mai napra összehívott jubiláris díszülést van szerencsém megnyitni. A jegyzőkönyv vezetésére Hirkó Boldizsár titkár urat, annak hitelesítésére pedig Bathó Kálmán és Kováts-Nagy Sándor tagtársakat vagyok bátor felkérni.

Nagyméltóságú Igazságügyminiszter Úr,
Mélyen tisztelt Uraim, Kedves Kartársaim!

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének 50 éves fennállása alkalmával ünnepélyes díszülésre kértük és hívtuk Önöket.

Ünnepélyes e pillanat azért is, mert szabad talán karunk és intézményünk megbecsülésének tekintenem mély hálával azt a megtiszteltetést, melyben bennünket az Igazságügyminiszter úr önméltósága, a Kir. Kuria elnöke őexcellenciája, a bírói és igazságügyi magas hatóságok és testületek nagyérdemű vezetői, a Tudományegyetem nagyrabecsült képviselői, a székesfőváros és Pestvármegye nagyérdemű és nagyontisztelt főpolgármestere, illetve főispánja és alispánja, a székesfőváros és Pestvármegye árvaszéke, a testvér és általunk mindig nagyrabecsült hivatást betöltő ügyvédi kar és kamara, a magyar jogászegylet és a többi rokon korporáció nagytekintélyű vezetői kitüntető megjelenésükkel részesíteni kegyesek voltak.

Amidőn jubiláló országos egyesületünk és karunk nevében ezt hálás szívvel megköszönöm, és nagyértékű, jóindulatú érdeklődésüket karunk és intézményeink számára a jövő minden idejére is kérem, —

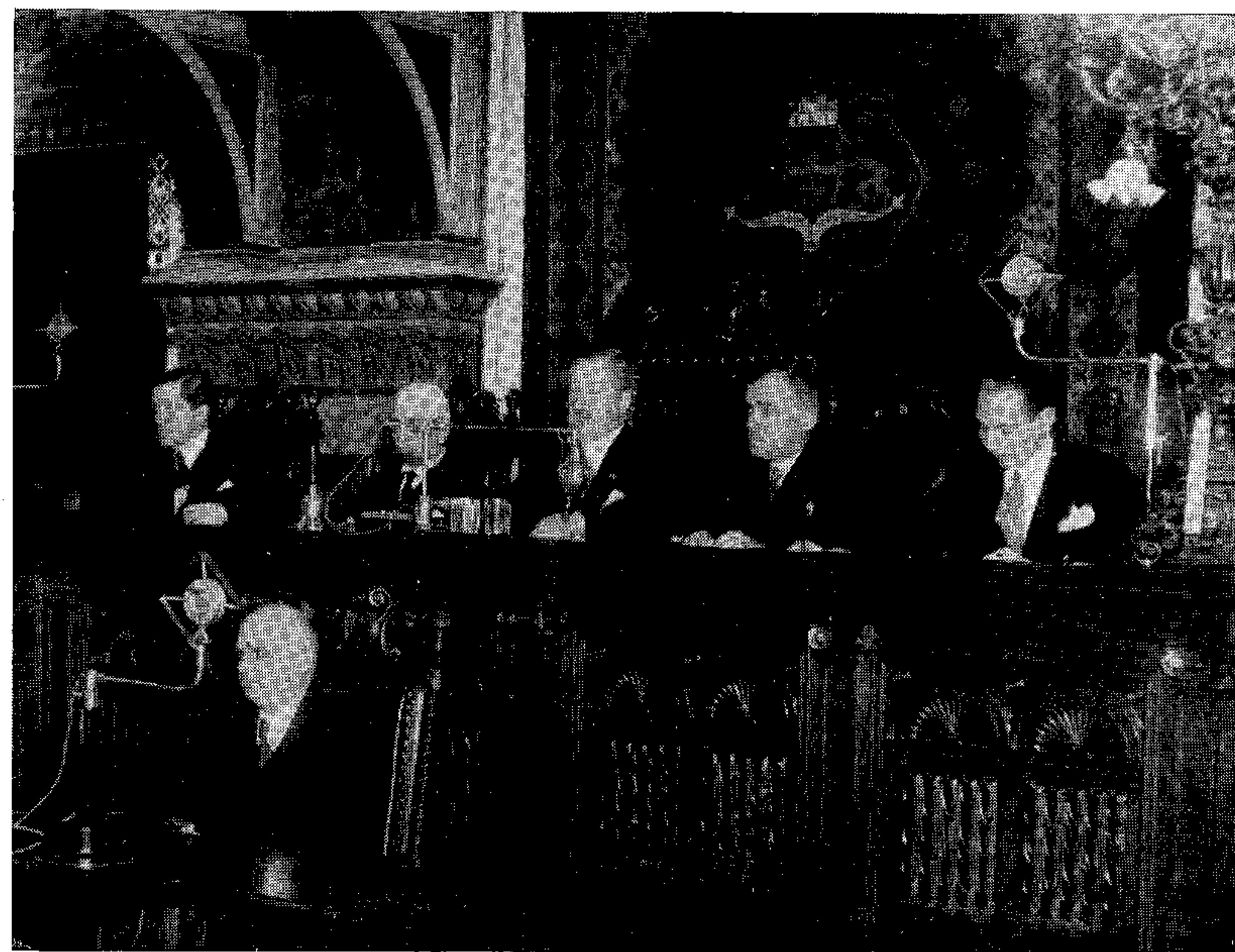
méltóztassék megengedni nekem, kinek ezen ünnepi ülés vezetése feladatomná tétetett, hogy kifejtsem mi adta nekünk a reményt arra, hogy önöket ma itt üdvözölhessük s mi bátorított és jogosított minket arra, hogy a magyar igazságügy és jogászság minden jelentős szervét és képviselőjét ez alkalommal körünkbe gyűjteni merészkedtünk.

Nem az öröm, mert erre semmi okunk sincsen, sem sorunk nehéz volta nem késztet ünneplésre, s ha nem ünnepet ülünk és ugyan mert hisz karunk életkörülményei még fokozva követik hazánk sorsát és honfitársaink nehéz életkörülményeit, —

de mégis meghat engem e pillanat, amidőn felidézem emlékezetembe félszázad történetét, — amikor eszembe jut, hogy azóta jó és balsorsban egyaránt mindig akadtak a magyar közjegyzői karban önzetlen és ideális lelkű férfiak, akik szabad idejüket, megmaradt energiájukat és tudásuk javát közérdekű célok szolgálatába állították — s nagyon komoly munkájukkal arra törekedtek, hogy az új magyar közjegyzői intézmény megerősödve és kifejlesztve igen jelentős tényezője lehessen a jogszolgáltatás perenkívüli szolgálatának és eredményes védelmet nyújtson az emberi jogok elleni támadásokkal szemben, de sőt praeventiv irányú berendezkedésével a családi és vagyoni jogoknak és érdekeknek az előzetes és így mindig teljesebb jogvédelmét hathatósan biztosíthassa.

Ezen lelkes és önzetlen munkásságuk során, de még és főként királyi közjegyzői hivatásuk gyakorlása közben a konzervatív jogbiztonsági jogszabályok hív szolgálatát, megtartását és a jogsegélyre szorultak áldozatokat igénylő kiszolgálását, — a hozzájuk forduló ügyfelek jogviszonyainak gondos és sikeres tisztázását és rendezését, jogügyleteiknek világos és sikeres létesítését folyamán s ezen munkájuknak ma már szinte egyedül megmaradt és megőrzött eredményeképpen a feddhetetlen jellemnek olyan példáit állították az utódok elé, akiknek példáján indulva és járva s őket követve tán még sokkal keservesebb körülmények között dolgozva, — a tiszteletre méltó és kötelező ellentállás, az igazság meg nem alkuvó érvényre juttatása, az embereknek jogaikban megvédése és jogaikhoz segítése, a jogviták kiküszöbölése és megelőzése, — közepette az erkölcsi javaknak — és csakis ezeknek — olyan mértékét gyűjtötték össze, melynek birtokában a mintegy 200 közjegyzőből és 50 közjegyző-

helyettesből álló, számra csekély jogász testület a többivel egyenlő tekintélyű és jelentős tényezője tudott lenni és maradni a jog és igazság, a családi jogintézmény szolgálatának, — s én azt remélem, hogy amidőn a magyar közjegyzői kar teljesen elszegényedve már gyermekeit sem tudja társadalmi és hivatali állásához mértén nevelésben és taníttatásban részesíteni s amidőn a kar legnagyobb része segítségre szorul, — mégis hivatásának felfogása és szolgálata tekintetében ma is még az a puritán és megközelíthetetlen köztekintélyben részesülő személy — akire az intézmény életrehívói számítottak.

A díszközgyűlés elnöki emelvénye. (Balról jobbra) Szemerjay-Petrán Tibor dr., Szécsi Ferenc dr., Lázár Ferenc dr., Fekete László dr., Hirkó Boldizsár dr.,
(Az emelvény alatt) Rónay Tibor dr.

Teljesen szegény közjegyzőt sokat ismerek, — de olyat, aki a hozzáfordulók bizalmával visszaélt volna, nem ismertem soha.

Amíg a közjegyzői kar az erkölcsi szempontokat oly igen nagy mértékben tartja szem előtt, mint tette mindezeig, addig intézményünk nem csak tiszteletet és megbecsülést, de a jogszolgálatában nagyobb mértékben való igénybevételt is várhat, mert az a közérdeket, a jogbiztonságot, a nyugalmat s az élet

zavartalanságát s a nyugtalanító momentumok kiküszöbölését eredményezheti.

Én a messze kelet — a kínai szent birodalom jogszokását kívánom követni, amidőn minden szépért, jóért és tiszteletreméltó eredményért, amit a magyar közjegyzői kar a magyar nemzeti állam tökéletesebb életberendezési céljait szolgáló, cselekedett és alkotott, — a becsületet, tiszteletet és elismerést, — azoknak a kiváló férfiakkal, eleinknek, s az ő emlékükhöz számára kérem, akiket ma már csak haló poraikban áldhatunk és tisztelhetünk s akiknek köszönhető, hogy a magyar közjegyzői intézmény a világ minden modern államának az a komoly és nélkülözhetetlen és a polgárság vagyoni és családi jogainak szolgálatában oly eredményesen bevált jogszolgáltatási intézmény jogrendszerünkbe is bevezettetett.

Bizonyos korban az ember már nem a kíváncsi gyermek szemeivel csupán a még nem látott messze új utakat s a jövőt keresi, hanem nyugodt, tisztán látó, bár sokszor fáradt szemmel a múltba vissza-vissza néz és hálás szívvel köszöni meg a múltnak el nem tékozott drága örökségét.

Én is az egyesület félszázados évfordulóján, amikor keserves megpróbáltatások és nehéz gondok terheit roskadozva viseljük, a jövőt keresve a múltba tekintek és hálás emlékezéssel gondolok nagyérdemű elődeimre, — akiknek megadatott, hogy rózsásabb jövőbe tekintve, ne legyenek kénytelenek örömet és vigaszt, mint mi, a múltban keresni.

De, ha keserű szavak is ezek, amik a mai jubiláris díszülés bevezetőjében ajkamat elhagyták, nem fogyatkozott erkölcsi erőink érzetében és pályánknak hasznos és a közjót szolgáló jelentőségének felismerése mellett mégis bizó szívvel tartok a költővel, mondván „Az erős nem fél az idők mohától, a koporsóból kitör és eget kér, — érdemét a jobb s nemesebb jövő századok áldják.”

Az élénk tapssal és éljenzéssel fogadott, komoly értelmű, mély és igen értékes gondolatokat revelláló elnöki megnyitó után Szécsi Ferenc dr. az országos egyesület alelnöke ismertette az egyesület félszázados működésére vonatkozó adatokat. Ezt megelőzően visszapillantást vetett a magyar közjegyzőség intézményes törvénybeiktatását megelőző kezdeményező lépésekre. A közjegyzői rendtartás életbeléptetése után nyilvánvalóvá lett, hogy az intézmény kellő érvényesülését hát-

rányosan feltartóztató akadályokat hatályos testületi szervezkedés nélkül leküzdeni alig lehet, mert az egymással csupán alkalmi érintkezésben álló kamarák a közjegyzői kar érdekeinek egységes képviselőjére és egyöntetű gyakorlati állásfoglalásra alkalmasaknak nem bizonyultak. A testületi organizációt mindinkább sürgetni kezdték s különösen néhai Kovaliczky Elek, minden kari kérdés lelkes és nagy tehetségű munkása s ezen sürgetéseknek eredményeként 1884-ben végre megalakult a központi szerv: a Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete, amely a hivatás egyenlő gyakorlásának biztosítását, a közjegyzők szellemi és anyagi érdekeinek állandó és egységes képviselőjét és érvényesítését tűzte ki alapszabályszerű céljául. Az 1884. június 29. napján megtartott alakuló ülésen első elnökké tokaji Nagy Lajost, alelnökké Jeszenszky Danót, főtitkárrá Pósvay Sándort választották meg.

Az egyesület megalakításában s az úttörés munkájában különös buzgósággal tevékenykedett néhai Rupp Zsigmond, aki később az országos egyesületnek, majd a budapesti kamarának is elnöke volt. 1893-ban Zimányi Alajos akkori elnök indítványára elhatározta az országos egyesület, hogy a magyar közjegyzőség és a hiteles helyek történetének megírására pályadíjat tűz ki, amely pályadíjat Erdújhelyi Menyhért zentai plébános munkája nyerte el, amelyet az egyesület nyomtatásban kiadott. Az egyesület mindjárt keletkezése után a közjegyzői rendtartás novellájának előkészítő munkájában tevékenyen részt vett, azt azonban nem sikerült elérnie, hogy a két évi közjegyzői gyakorlatra vonatkozó alaptörvényi rendelkezést a novella el ne ejtse. 1895-ben alapította meg az egyesület a jelenleg is fennálló hivatalos közlönyét. Zimányi Alajos halála után Jakab Gézárt választották az egyesület elnökévé, akinek fáradhatatlan buzgólkodása közepette sikerült a nyugdíjintézetet megalapítani. Az ő elnöksége alatt intézett az egyesület az igazságügyi kormányhoz emlékiratot, az országgyűlési képviselőség és a közjegyzői állás között fennálló törvényes inkompatibilitás megszüntetése tárgyában.

Jakab Gézárt az elnöki állásban Szabó Albert követte s az ő elnöksége alatt készült el néhai Baditz Lajosnak a végrendeleti és örökösödési jogot tárgyazó tanulmánya, illetve törvénytervezete, amelyet az egyesület az igazságügyminiszterhez terjesztett fel. 1911. évben az országos egyesület kezdé-

sére tartották meg a harmadik országos közjegyzői kongresszust, amelyen Holitscher Szigfrid terjesztett elő az örökösödési eljárásra vonatkozó közjegyzői hatáskör teljes önállósítása tárgyában, Körössy Bertalan pedig a jogügyletek okirati tanusításának közjegyzői hatáskörbe való utalása tárgyában határozati javaslatot. Az egyesület több alkalommal szembehelyezkedett az ügyvéd-közjegyzőség gondolatával, amely álláspontot különben néhai Charmant Oszkár indítványára az országos jogászgyűlés is elfogadott.

Szabó Albert 1917-ben az elnöki állásról leköszönt s helyébe Rónay Károly budapesti közjegyzőt választották elnökké, aki fáradhatatlan kitartással és buzgósággal fáradozott az egyesület céljai érdekében s akinek „A magyar közjegyzőség megalakulása és fejlődése” című munkája az eléggé szegény magyar közjegyzői szakirodalmat értékes alkotással bővítette.

A közjegyzői intézmény fennállásának 50-ik évfordulója alkalmából 1925-ben az egyesülettől rendezett díszgyűlésen megjelent Horthy Miklós Magyarország kormányzója s a magyar igazságügyi kormányzat és jogászság számos előkelő képviselője. Az ünnepi beszédet ez alkalommal Galánffy János dr., a debreceni kamara elnöke tartotta. A díszgyűlést országos értekezlet követte, amelyen elfogadták néhai Kovaliczky Eleknek azt határozati javaslatát, mely szerint a további állászaporítás mindaddig mellőzendő, amíg a közjegyzői törvény revíziója keretében a hatáskör kiterjesztése megfelelő megoldást talál. Az értekezleten Körössy Bertalan terjesztett elő még határozati javaslatot a közjegyzői szakminősítés s ezzel kapcsolatosan a kötelező közjegyzői gyakorlat visszaállítása tárgyában. Az örökösödési eljárás reformja az okirati kényszer és az ingó jelzálogjogra vonatkozó törvénytervezetek tárgyában is külön értekezletet tartott az országos egyesület s ezekből az értekezletekből megfelelő felterjesztéseket intézett a kormány az igazságügyminiszterhez.

1926-ban határozta el az egyesület, hogy a vidéki közjegyzői kamarák székhelyein évenként felváltva rendez vándorgyűléseket. Az első vándorgyűlést 1927-ben Debrecenben tartották meg. A másodikat 1928. évben Pécsen, amely alkalommal Pálffy Gyula és Szemerjay-Petrán Tibor közjegyzők, valamint Gálffy Ferenc helyettes tartottak előadást. 1929-ben Szegeden volt vándorgyűlés, melynek előadójaként Holitscher

Szigfrid szerepelt. Ezen a vándorgyűlésen mondott le elnöki állásáról Rónay Károly, akinek helyébe egyhangú lelkesedéssel Lázár Ferenc felsőházi tag, budapesti kir. közjegyzőt választották meg. Az 1930-ban Szombathelyen megtartott vándorgyűlés előadói Telman Sándor és néhai Sümeghi László közjegyzők voltak, míg az 1931. évben Lillafüreden megtartott vándorgyűlésen a közjegyzői rendtartás reformkérdései tárgyköréből Szemerjay-Petrán Tibor közjegyző tartott előadást.

1932. évben az országos egyesület a rendes évi közgyűlés keretében országos értekezletet tartott, amelyen Fekete László és néhai Sümeghi László tartottak előadást. Az 1933. évben a vándorgyűlést Balatonfüreden tartották meg s ezen megjelent Lázár Andor dr. igazságügyminiszter is, aki különben a vándorgyűlést értékes felszólalásával is megtisztelte. Lázár Ferenc nagyvonalú elnöki megnyitója után egyhangúlag elfogadta a közgyűlés Szemerjay-Petrán Tibor dr. kir. közjegyzőnek azt az indítványát, amely szerint az országos egyesület minden rendelkezésre álló eszközzel való csatlakozását jelenti ki ahhoz a mozgalomhoz, amelyet legújabbban a magyar jogi szaksajtó indított a jegyzői magánmunkálatok megszüntetése tárgyában.

Előadása befejező részében Szécsi Ferenc dr. utalt arra, hogy az egyesület félszázados tevékenysége annak létjogosultságát teljesen igazolta. A közjegyzőségnek küszöbön álló reformja következtében az egyesületre is fokozott feladatok várnak, mert ettől a korszerű és fontos reformtól remélhető az, hogy a közjegyzőség oly erőteljesen fog kifejlődni, amint azt a mindenirányú közérdek is megkívánja. Annak a reménységének adott végül kifejezést, hogy a jelenlegi súlyos idők jobbrafordultával a nagyhivatású közjegyzői intézmény számára is felvirrad majd az isteni gondviselés kiérdemelt kegyelméből a szebb és a jobb jövő annyira áhított, biztató hajnala.

Szemerjay-Petrán Tibor dr. budapesti kir. közjegyző, a Kir. Közjegyzők Közlönyének felelős szerkesztője olvasta ezután fel a közlöny negyvenéves multjára vonatkozó visszaemlékezést, amelyet e közlöny jövő számában egész terjedelmében fogunk közölni.

Ezt követően *Lázár Andor dr.* igazságügyminiszter a következő üdvözlő beszédet mondta:

„Mélyen tisztelt Díszközgyűlés! Ötvenéves jubileuma alkalmából meleg szeretettel s a közjegyzői hivatás iránt érzett mélyes tisztelettel üdvözlöm a Magyarországi Közjegyzők Országos Egyesületét.

Ha körülnézek ebben a teremben, eszembe jut a jogtudomány az a magas értelemben vett meghatározása, hogy a jogtudomány az ember életharmóniája biztosításának tudománya, amelynek komponistái a kodifikátorok, előadóművészei pedig azok, akiket az igazságszolgáltatás tényezőinek szokás nevezni. Mert ebben a teremben itt vannak az emberi életharmónia tudományának komponistái, itt vannak az előadóművészei, minden foglalkozási ágazat szerint teljes számban képviselve s ez mutatja, hogy a jogtudomány minden ágazatának művelői lerójják tiszteletüket és megbecsülésüket a mai jubileum alkalmával a közjegyzői kar iránt.

Ferenc József hatvanéves osztrák császári jubileuma alkalmával az osztrák állam jubileumi érmet veretett, amelynek körirata ez volt: „Duodecim lustris gloriosae peractis”. Én azt hiszem, hogy ugyanez a jelszó illik a közjegyzői karra is, amely ezt a tizenkét lusztrumot szintén dicsőséggel élte és dolgozta végig.

Nem akarok most a közjegyzői kar szempontjából programmatikus nyilatkozatot tenni. Ezeknek másutt van a helye, és a Közlöny mai számában olvasható is pár sor, ami tartalmazza és talán eléggé kifejezésre juttatja azt a programmatikus nyilatkozatot, amelyet az igazságügyminiszter magáénak vall. Így tehát most csak arra szoritkozom, hogy azt kívánjam a mai nehéz kor nagy megpróbáltatásai alatt roskadozó közjegyzői karnak, hogy egyenesedhessék fel valamikor, mert hogy fel fog egyenesedni, abban biztos vagyok, hiszen ennek a fának gyökerei az erkölcs, a becsület és a tudás talajából táplálkoznak.”

Hosszantartó éljenzés és taps után *Lázár* Ferenc dr. elnök hálás szívvvel köszönte meg az igazságügyminiszter szavait,

kijelentvén, hogy azokat a közjegyzői annalesek legszebb lapjaira fogják felírni.

Lázár Andor dr. igazságügyminiszter a díszközgyűlésen (A padosorok előtt elhelyezett széken) (Az első padosorban balról jobbra) *Liber* Endre, *Sipőcz* Jenő, *Csorna* Kálmán, *Galánffy* János, *Pottyondy* Béla, *Jedlicska* Béla, *Demkó* Pál, *Pap* József, *Tasnádi Nagy* András.

Osvald István dr., a Kúria elnöke szólalt fel ezután s a következőket mondta: „Méltóságos Elnök Úr! Mélyen tisztelt Díszközgyűlés! A királyi bíróságok érzelmét fejezem ki, amikor a kir. közjegyzői kart ezen a mai díszgyűlésen mély tisztelettel és legmelegebb rokonszenvünk kifejezésével üdvözlöm.

A királyi bíróságok a királyi közjegyzőben hűséges munkatársukat látják és becsülik s itt nemcsak arra a munkára gondolok, amit a bírói megbízatások körében teljesítenek, hanem gondolok arra a szabatos tevékenységre, amely a bíró munkáját a perek elintézésében megkönnyíti, még inkább arra a munkára, mely éppen szabatoságánál fogva a pereket megelőzi.

Körülbelül tizenöt esztendőn át volt alkalmam megfigyelni a királyi közjegyzők működését első és utolsó fokon, a fegyelmi hatóságok keretében és meg kell itt erősítenem azt,

amit megnyitó beszédében öméltsága mondott, hogy ebben a működésben a nagy közjogi értékhez: a királyi közjegyzők munkájának hitelességéhez, soha a kétség árnya sem fért. De meg kell erősítenem azt is, amit ezeknek a megfigyeléseimnek során éppen én láttam, hogy a királyi közjegyzők az előkelő szégyenségnek hősi harcát harcolják és ennek ellenére méltóak maradtak ahhoz a nagy történelmi tradícióhoz, amely a hiteles helyekben fejlődött ki és amely rövid megszakítással éppen hatvan esztendeje a magyar királyi közjegyzői intézmény felújítása következtében ismét tovább folytatódott.

A magyar bírói kar nevében kérem a Mindenható áldását az egyesület működésére, hogy a királyi közjegyzői karnak ezt a nagy etikai erejét mentse meg a magyar közélet számára és biztosítsa továbbra is az anyagi erőktől való függetlenségüket.”

Osvald István felszólalását *Lázár* Ferenc elnök hálásan köszönte meg az országos egylet és az egész kar nevében annyival is inkább, mert tudja, hogy a magyar királyi bíróságok azok, amelyek a királyi közjegyzői kar munkájának minőségét legközelebről látják.

Sipőcz Jenő főpolgármester mondta ezt követően a következő üdvözlő beszédet:

„Nagyméltóságú Miniszter Úr! Méltóságos Elnök Úr! Igen tisztelt Díszülés! Valamikor a háború előtt a legnagyobb elismerés, amely egy államot érhetett, az volt, hogyha jogállamnak nevezték. Minden kultúrállam arra törekedett, hogy jogállam lehessen, hogy a maga jogintézményeit úgy fejlessze ki, hogy jogállammá lépjen elő.

A jogállam azt jelenti, hogy az állami rend és az egyéni szabadság csodálatos harmóniában egyesülnek, hogy megvédetik az állami rend a szabadsággal szemben, de viszont az emberi szabadság is érvényben marad.

Én egészen őszintén megvallom, hogy ha körülnézek ma a világban, tehát nemcsak Európában, hanem azon túl is, a jogállam eszméjének sajnálatos visszafejlesztését tapasztalom.

Azt kell látnunk, hogy az államokat részben a tömegszervedé-lyek önkénye, részben pedig egyeseknek hatalmi önkénye vezérli és a jogállamot igen sok helyen alapjaiban látjuk meg-ingatva.

Mélyen tisztelt Közgyűlés! Én ezt a mai ünnepet a közjegyzői intézményen túlmenő, nagy nemzeti, jogi és jogeszméi ünnepnek tekintem s nyomatékosan figyelmeztetek arra, hogy tartsunk magunktól távol minden olyan gondolatot, minden olyan eszmét, amely a jogeszmét alapjaiban megtámadni tudná, hanem ragaszkodjunk szívós erővel a mi ezeréves alkotmányunkhoz és a jogeszméhez, úgy, amint a legnagyobb jogász, Deák Ferenc, azt elénk állította.

Mélyen tisztelt Közgyűlés! Mint a jogeszmének és az alkotmánybiztosítéknak egyik intézményét ünneplem ma a közjegyzői intézményt a főváros nevében és — az árvaszéket is beleszámítva — a főváros minden hatósága nevében is. A közjegyzői intézmény nemcsak papíron van meg ebben az országban, hanem nagy népszerűsége is tett szert, amit bizonyít az, hogy az ügyfelek akkor is igénybe veszik a közjegyzőt, hogyha a törvény azt szigorúan elő nem is írja, és ez a jogeszmé biztonságot biztosítja országunkban. Hogy ez így van, annak oka legnagyobb részben a közjegyzők magas szellemi és etikai nevelésében, emelkedett gondolkodásában rejlik s amikor én tisztelettel üdvözlöm magát az intézményt, egyuttal ugyancsak mély tisztelettel hajtom meg fejemet a közjegyzői kar előtt is, amely nagyon nehéz körülmények között küzd mindig az igazságért, a magyar jogeszmé diadaláért. Küzdjön tovább is, mert valamennyien meg lehetünk róla győződve, hogy a magyar fel-támadást csak a magyar jogeszmé és a magyar igazság fogja meghozni.”

Lázár Ferenc elnök *Sipőcz* főpolgármester felszólalását is megköszönve kijelentette, hogy különös nagy örömkre szolgál, hogy *Sipőcz* főpolgármestert ma szólni hallottuk. Ő, a kitűnő jogász, ebben a minőségében, sajnos, úgyis igen ritkán nyilatkozhatik és mi igazán kitüntetésnek vettük azt, hogy őt,

a kiváló jogászt ma itt, a díszülésünkön ebben a minőségben hallhattuk.

Kuncz Ödön dr., a Pázmány Péter tudományegyetem jog- és államtudományi karának prodékánja a következő szavakkal üdvözölte a jubiláló egyesületet: „Nagyméltóságú Miniszter Úr! Méltóságos Elnök Úr! Mélyen tisztelt Díszközgyűlés! A társadalmi és a gazdasági életnek legfontosabb pszichológiai és szociológiai bázisa a bizalom. A közjegyzői intézmény e bizalom megerősödésének legfontosabb, leglényegesebb faktora. Miért? Mert a közjegyzőknek csak egy eszményük van és lehet: az igazság eszméjének alázatos szolgálása és az igazság közhitelességű tanusítása. Méltóztatnak elképzelhetni, milyen szeretettel, milyen testvéri együttérzéssel vagyunk jelen mi, a tudományos igazság kutatásának szerény szolgálói az igazságot közhitelesen tanusító közjegyzőknek ezen az ünnepélyén!

Méltóztassék elhinni, hogy igaz szeretettel, igaz örömmel örvendezünk mi is ennek az egyesületnek jubileumán.”

Lázár Ferenc dr. a felszólalásra a következőkben válaszolt: „Nagyon megköszönöm a dékán úr öméltóságának szép és nagyszóvú kijelentéseit. Igazán nagyon hiányzott volna nekünk, jogászoknak, ha éppen az Alma Mater nem szólt volna ma hozzánk, s nagy öröm és nagy kitüntetés számunkra, hogy az elhangzottakat a jogászvilágnak olyan kitűnősége ajkairól hallottuk, mint aminő a dékán úr.”

Pap József dr., felsőházi tag, udvari tanácsos, a budapesti ügyvédi kamara elnöke mondta folytatólag a következő üdvözlő beszédet: „Nagyméltóságú Miniszter Úr! Méltóságos Elnök Úr! Tisztelt ünnepi Közgyűlés! A Közjegyzői karnak ma kettős nagy ünnepe van. A magyar ügyvédség és specialiter a Budapesti Ügyvédi Kamara örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy szívének egész melegével, kartársi tisztelettel és szeretettel és egyben bajtársi ragaszkodással üdvözölje a közjegyzői kart.

A törvény elgondolása az volt, hogy az ügyvédség és a közjegyzőség ikertestvérek és az élet is így vette a fejlődés irányzatát. Mind a két kar fontos faktor az igazságszolgáltatás terén és nagy hatáskörrel van felruházva. Mi, tisztelt Közgyűlés, egy iskolába jártunk, egyforma képesítésünk és oklevelünk van, nekünk tehát vállvetve, közös erővel együtt kell dolgoznunk a kitűzött nemes célok elérésére.

A törvény a pert az ügyvédek dominiumára utalta. A közokiratok szerkesztése, a perenkívüli eljárás, a bírói megbízások teljesítése és a közhitelesség biztosítása tisztelt királyi közjegyző kollégáinknak hatásköre és feladata. Sokat vitatkoztak már afelett, hogy a magyar közjegyzői rendszer helyes-e s nem lett volna-e célszerűbb és jobb a külföldi, francia, német, vagy esetleg osztrák rendszert elfogadni. Ez a vita nincs eldöntve és én nem is szándékozom erre ma kitérni, csak azt akarom konstatálni, hogy a közjegyzői intézmény Magyarországon teljesen és tökéletesen bevált és hogy az összes közhatóságok, a bíróságok, az ügyvédi kar és a nagytársadalom mind-mind bizalommal viseltetnek a közjegyzői kar iránt s ez a kar sok tudást igénylő, önzetlen munkálkodásával ezt a bizalmat teljesen ki is érdemelte.

Én szívből kívánom a közjegyzői karnak, hogy fejlődjék, erősödjék s hogy az országos egyesület továbbra is legyen segítségére a közjegyzői célok elérésének biztosításánál, és végezetül reá akarok mutatni arra, hogy nekünk, ügyvédeknek és közjegyzőknek vannak közös óhajaink, vágyaink, sőt talán szabad azt a kifejezést használnom, hogy vannak jogos követeléseink. Én meg vagyok győződve, hogy ez a két hatalmas testület, az az erkölcsi erő, amely az egyik és a másik karban egyesül, összefogva eléri azt, amit eddigelé, amidőn külön-külön jártunk és egyedül küzdöttünk, elérnünk nem sikerült. A törvény elgondolása az volt, hogy okiratokat közjegyzők és ügyvédek készítsenek, mégis megállapíthatjuk, hogy az okiratok legnagyobb részét, mondjuk túlnyomó nagy részét nem közjegyzők készítik.

Helyesnek tartom azt, hogy egy bizonyos időszak elteltével jubileumokat ünnepelünk, mert az ilyen jubileumok alkalmával mindenki magába száll, az ünnepeltek is és azok is, akiknek gondozására van bízva az ünnepelt kar egyeteme, ügyeinek intézése, s magukba szállván: a tapasztalatokból levonhatják a következtetéseket. Én ezért teljes bizalommal és lojalitással fordulok a közjegyzői karhoz és kérem, hogy a minket közösen érdeklő dolgokban fogjunk össze és járjunk el együttesen. Azzal fejezem be: *accipe, daque fidem!*”

Lázár Ferenc dr. válasza erre a következő volt: „Mélyen tisztelt Díszülés! Igen nagy örömmel hallottuk ezeket a szavakat, amelyeket a magyar ügyvédtársadalom vezére, Pap Jó-

zsef őméltósága hozzánk intézett. Azt a szerető baráti jobbot, amit ő felénk nyújtott, örömmel ragadjuk meg és soha el nem bocsátjuk.”

Végül *Konkoly Elemér* dr. budapesti ügyvéd felszólalása következett: „Méltóságos Elnök Úr! Mélyen tisztelt Ünnepi Közgyűlés! Az Országos Ügyvédszövetség képviselőjében és nevében mély tisztelettel üdvözlöm a lateiner-szolidaritás jegyében a kir. közjegyzői kart, jubiláris ünnepe alkalmából.

Mélyen tisztelt Közgyűlés! A lateiner pályának mindenkor hármassal attribútuma volt: a legmagasabb szellemi képzettség, a tisztult erkölcsi felfogás és egy magasabb anyagi jólét.

Az elnök úr őméltósága felszólalásában rámutatott arra a körülményre, hogy az intelligens társadalom életstandardja az utóbbi esztendőben lecsökkent, az anyagi jólét áldozatul esett a gazdasági válságnak. A kir. közjegyzői és az ügyvédi kar azonban, tisztelt Közgyűlés, ma is az intellektuel társadalom legértékesebb eleme és a kar egyetemének erkölcsi felfogásán a gazdasági válság sebeket nem ejtett. Ezek az erkölcsi és szellemi erők alkotják azt a hidat, mely a patinás multat a jobb jövővel összeköti és bár az utóbbi időkben a magyar sors fekete ingája a mélységek felett újból megmozdult, én mégis bízom a jövőben és most, amikor a kir. közjegyzői társadalom a második félszázad küszöbét átlépi, szivemből kívánom, hogy az az új félszázad hozza meg önöknek is, nekünk is és az egész magyar nemzetnek is a szebb, nemesebb és igazabb jövőt. Úgy legyen!”

A felszólalás után *Lázár Ferenc* dr. a következőket mondta: „Mélyen tisztelt Díszülés! Méltóztassanak megengedni, hogy különös melegséggel köszönjem meg *Konkoly Elemér* kedves kartársunk szavait, annyival is inkább, mert az általa képviselt Ügyvédszövetség éppen a mi országos egyesületünknek igazi testvéregyesülete. Én válaszul az ő szép és komoly szavaira csak annyit mondhatok, hogy mi, kir. közjegyzők nem felejtettük és soha nem is feledjük el azt, hogy az önfeláldozó munkára való készséghez az első tanításokat az ügyvédi pályáról hoztuk magunkkal.

Mélyen tisztelt Díszülés! Méltóztassék megengedni, hogy felhatalmazást kérjek a díszüléstől arra, hogy az egyesület elnöksége a mai alkalommal mély hódolattal gondolva a Kor-

mányzó Úr Őfőméltósága fenkölt személyére, a Kormányzó Úr Őfőméltóságához üdvözlő feliratot intézhessen.

Bátor vagyok továbbá indítványozni, méltóztassék elhatározni, hogy a díszülést követő mai közebedünk alkalmával, amelyre meghívott vendégeinket is szeretettel várjuk, a közjegyzői kar nevében Jugoszláviából kiüldözött szerencsétlen véreink és nyomorban sinylódó testvéreink felsegítésére gyűjtést indítsunk.

Méltóztassanak megengedni végül, hogy hálásan megköszönhessem a polgármester uraknak azt a meleg készségüket, amellyel ezt a gyönyörű szép otthont nekünk, a mai ünnepélyes díszülésünk céljaira oly készséggel rendelkezésünkre adni kegyesek voltak.

Mélyen tisztelt Díszülés! Tárgysorozatunkat befejeztük. A mai ünnepélyről áhítatos lélekkel fogunk eltávozni azért, mert olyan gondolatokat hallottunk, amelyek minket további munkánkban még nagyobb önzetlenségre és az erkölcsi szempontoknak mindig szem előtt való tartására köteleznek. Erre és további áldozatos munkánkra én a közjegyzői kar nevében kötelezettséget vállalok és ezzel mai díszülésünket berekesztem.”

A minden részleteiben impozáns, a magyar közjegyzőség történetében egy különleges súllyal és jelentőséggel bíró, kiemelkedő eseményt jelentő díszközgyűlés lezajlása után az országos egyesület ugyancsak *Lázár Ferenc* dr. elnöklete alatt tartotta meg folytatólag 1934. évi rendes közgyűlését. Az elnöki megnyitó után *Hirkó Boldizsár* dr. kir. közjegyzőhelyettes, mint megbízott segédtitkár, olvasta fel az egyesület évi működéséről szóló nagy alapossággal és gonddal egybeállított jelentést, majd *Rónay Tibor* dr. pénztáros tett jelentést az egyesületi pénztár állapotáról, terjesztette elő a mérleget s az 1935. évi költségvetést, amelyeket különben e közlöny 1934. októberi száma részletesen közölt. A közgyűlés úgy a titkári, mint a pénztárosi jelentést, mérleget és költségvetési előirányzatot elfogadta s az utóbbival kapcsolatosan megállapította, hogy az évi tagsági díj az 1935. évre változatlanul a közjegyzők részére 30 P, helyettesek részére pedig 20 P marad s hogy a tagok a közlönnyt a továbbiakban is a tagsági illetmény fejében kapják. Az elnök indítványára a közgyűlés úgy a segédtitkárnak, mint a pénztárosnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott, majd a központi bizottságban megüresedett tagsági helyekre egyhangúlag

megválasztotta *Angyal Béla dr.*, *Hedry Aladár dr.*, *Kaprinay Endre dr.* és *Sirsich György dr.* kir. közjegyzőket.

Lázár Ferenc dr. elnök ezután hálás szavakkal köszönte meg a közgyűlés bizalmát, amely őt 5 évi elnöki működése alatt az egyesület és a kar érdekében állandó tevékeny munkásságra ösztönözte s bejelentette, hogy sokoldalú közérdekű elfoglaltságára tekintettel most már visszavonhatatlanul lemond. Közjegyzői pályáján a legnagyobb megtiszteltetés az országos egyesület elnökké választásával érte, ezt mindig nagyra is értékelte, azonban fontos és leküzdhetetlen okok késztetik arra, hogy előkelő megbízatását az egyesületnek megmásíthatatlanul visszaadja.

A közgyűlés a lemondást őszinte sajnálattal vette tudomásul s egyéb tárgy hiányában a közgyűlés ezzel véget is ért.

A közgyűlést közvetlenül követően a központi bizottság tartott *Szécsi Ferenc dr.* alelnök vezetése alatt ülést. *Szécsi Ferenc* nagy sajnálattal emlékeztet meg *Lázár Ferenc* elnök lemondásáról, méltatta azokat a súlyos jelentőségű nagy érdemeket, amelyeket *Lázár Ferenc* egyesületi elnöki működésében az egyesület és a kar minden aktuális problémája érdekében való fáradhatatlan, nagyeredményű működésével szerzett. Indítványára *Lázár Ferenc dr.* érdemeit a központi bizottság ülésének jegyzőkönyvében örökítik meg. *Szécsi Ferenc* indítványára a központi bizottság az országos egyesület új elnökévé *Hanny Tódor dr.* győri, titkárrá *Kaprinay Endre dr.* budapesti közjegyzőket, segédtitkárrá pedig *Hirkó Boldizsár dr.* budapesti közjegyzőhelyettesét egyhangúlag megválasztotta. *Hanny Tódor dr.* az elnöki széket elfoglalva, meleg szavakkal köszönte meg a központi bizottság kitüntető bizalmát s röviden vázolta azokat az irányelveket, amelyeket elnöki működésében követni szándékozik. Az ülés tárgysorozata ezzel ki is merülvén, az elnök azt berekesztette.

* * *

Az országos egyesület jubileuma alkalmából december 8-án délután fél 2 órai kezdettel a Szent Gellért szálló földszinti éttermében társas ebéd volt, amelyen a közjegyzői és helyettesi karból mintegy százan vettek részt. A társas ebédet megjelenésével megtisztelte *Lázár Andor dr.* igazságügyminiszter is, aki az asztalfőn *Galánffy János dr.* debreceni kamarai elnök és *Hanny Tódor dr.* országos egyesületi elnök között fog-

lalt helyet. Résztvettek még a társas ebéden: *Kalotay Viktor* kuriai bíró, *Kuncz Ödön dr.* egyetemi tanár, *Ruhmann Emil dr.* kuriai elnöki tanácsos és *Csánk Béla dr.*, az igazságügyminiszter titkára. A társas ebéden az első felköszöntőt — kezében az országos egyesület részéről alapított új közjegyzői serleggel s egyben annak felavatásaként — *Lázár Ferenc dr.* mondta Magyarország kormányzójára, akinek 15 évi országvezetői tevékenysége a legszomorúbb és a legnehezebb korszakban teremtette meg Magyarországon a példát nyújtó állami konszolidációt. *Hanny Tódor dr.* az egyesület új elnöke *Lázár Andor dr.* igazságügyminisztert köszöntötte fel, akinek tárgyilagos jóindulata igyekszik a magyar közjegyzői kar súlyos helyzetét aránylag elviselhetővé tenni s akinek további ilyen irányú működése elé a közjegyzői kar teljes bizalommal tekintet. *Galánffy János dr.* mondott végül kiváló szónoki készségével tartalmas felköszöntőt *Lázár Ferenc dr.* volt és *Hanny Tódor dr.* új egyesületi elnökökre, továbbá *Fekete László dr.* a közjegyzői közlöny fő- és *Szemerjay-Petrán Tibor dr.* annak felelős szerkesztőjére. A társas ebéd résztvevői mindvégig kellemes hangulatban a késő délutáni órákig maradtak együtt. Az ebéd folyamán a Jugoszláviából kiüldözött magyar testvéreink javára gyűjtést rendeztek, amely 500 pengőt eredményezett.

Novella vagy kódex ?

(dr. k. z.) A közjegyző helyettesek állástalanságának megelőzése és megszüntetése érdekében egybehívott miniszteri ankéton elhangzott felszólalások, előterjesztett indítványok és kifejezésre juttatott vélemények egybehangzóan azt állapították meg, hogy a munkanélküli helyettesek számának csökkentése, a munkanélküliség végleges megszüntetése és az állástalanság megelőzése a ma bejegyzett állástalan helyettesek — egyelőre megvalósíthatatlan — totális elhelyezése esetén sincs megoldva, az újra és újra fel fog bukkanni s a helyettesi problémának nincs közvetlenül ható panacea, a krónikus bajt csak a közjegyzők anyagi helyzetének megjavítása küzdheti le. A helyettesek állástalanságát meg lehet szüntetni és megelőzni, ha a közjegyzők érdekében olyan törvényes intézkedések történnek, melyek útján anyagi helyzetükben helyettes tartására alkalmas, kedvező, változás fog beállni. A felvetődött kü-

lönböző eszmék összeütközésének eredője ez az összhang, a közjegyzők kereseti viszonyainak megjavítása megszünteti a működő helyettesi kar fuldoklását és kétségbeesését, s ez összhangon belül csak a megoldási eszközök különfélesége okoz divergenciát. Az egyik vélemény a közjegyzők kereseti viszonyait, a díjak régen esedékes és az egyéb foglalkozási ágak kereseti lehetőségeinek arányosításával tartja megoldhatónak s ezt látja egyedüli arkánumnak, a másik tekintélyes csoport a közjegyzői munkaalkalmak szaporításával gondolja a kérdést megoldottnak. Ezeket a szempontokat vizsgálva a megoldás vitathatatlanul egyszerű, ha feleletet kapunk arra a kérdésre, vajjon az anyagiakban gondtalan közjegyző tart-e helyette, vagy a munkával túlhalmozott van kényszerítve helyettes tartására, ha feleletet kapunk arra, vajjon a közjegyző több jövedelmének megosztása vagy munkaterhének csökkentése és a hivatás kifogástalan teljesítése miatt tart helyette, mely felelet a helyettes tartás spontáneos vagy kompulziv lényegét tárja fel.

Ha az első kérdés lenne igenlegesen megválaszolva, s a közjegyzői jövedelem-többlet munka nélkül fokozható lenne, úgy a küzködő helyettesek gondot okozó problémája könnyen kiküszöbölhető lenne; rendelettel megoldható tarifareform kenyeret adna a helyetteseknek is, ha egyúttal a jövedelem szaporításával a helyettes-tartási kötelezettség is megállapítható volna.

A második kérdés megválaszolása esetén a probléma megoldása hosszabb út bejárását teszi szükségessé, hiszen a munkaalkalmakat többszörözni csakis korszerű, az intézmény eredeti hivatását megvalósító új közjegyzői rendtartás megalkotásával lehet.

Kétségtelen, hogy senki sem gondolhat olyan megoldásra, mely a közjegyző személyzettartási diszkrecionális jogának gyakorlását befolyásolná, mely a jövedelem-határok megállapítása, a helyi viszonyok figyelembevételével, a közjegyző személyes körülményeinek szem előtt tartása és az egyéb nehézségek miatt amúgy sem lenne konkretizálható. A minisztérium részéről felvetett kérdés megnyugtató megoldása egyedül, a különben feltétlenül reformálandó díj-szabás rendeleti úton való megváltoztatásával, nem történhetik meg. A kérdés megoldása során a közjegyzői intézmény lényegét érintő kérdések vetődnek fel s így a helyettesi probléma alfája és omegája az a kérdés, hogy elégséges-e a közjegyzői munkaalkalmakat szaporítani, a díjmegállapító rendeletet a közjegyző előnyére megváltoztatni és a rendtartás hiányait novelláris úton pótolni, vagy egy alapos, minden megoldásra váró feladatot teljesítő új rendtartással új kódex megalkotása szükséges-e?

Novella vagy kódex?

Elegendő-e a helyzet javítására egy rövid novella, mely a legkiáltóbb igazságtalanságokat megszünteti, szervezeti és minősítési bifurkációkkal átmeneti időre rögzíti a kinevezhető helyettesek számát, a fokozott felelősséggel járó közjegyzői teendők díjazását nivellálja a mindennapi életszükségletek fedezetének színvonalára, a jelenleg érvényben levő közjegyzői díjszabás tételeit progresszív alapon felemeli, avagy pedig az akut bajok orvoslásával egyidejűleg helyre kell hozni a hat évtizedes mulasztást és a közjegyző hatáskörébe utalni a magánjogi hatású összes tények tanusítását, a közokirati kényszer körét kiterjeszteni, a közjegyzőt függetleníteni, szervezeti kérdéseit megoldani, szóval egy átfogó új közjegyzői rendtartást kodifikálni.

Novella vagy kódex?, — s a kérdésre adott helyes felelet nemcsak a szomorú aktualitást nyert helyettesi nyomort enyhítheti, vagy szüntetheti meg, de megvalósítja a közjegyzői intézmény eredeti célját. Megszünteti azt az anomáliát, hogy a közjegyző csupán hagyatékokat tárgyaló bírói megbízott és névaláírások, meg iskolai bizonyítványok másolatát hitelesítő hermafrodita funkcionárius, aki sem nem közhivatalnok, sem nem magánmegbízott. A kérdés kielégítő megoldása a jogszolgáltatás birodalmában a közjegyzőt megillető helyén lokalizálja, véglegesen kijelöli helyét, „the right man of the right place” s a közjegyző valóban jogi hatályú tényeknek magánmegbízás alapján közhittel való tanusítására államilag kirendelt igazságügyi közeg lesz. Félmegoldásokkal, átmeneti intézkedésekkel a katasztrófát el lehet odázni, díjmelési rendeletekkel egykét helyettesnek lehet jobb anyagi helyzetet teremteni, de a közjegyzői hivatás teljes összeomlását elkerülni lehetetlen. A helyettesek existenciájának veszélyeztettsége a közjegyzői intézmény agóniájának kezdete. Ha kipusztul a helyettesi kar — pedig új kódex nélkül ki fog pusztulni — az intézmény is megszűnik. Ha nem lehet élethivatás a helyettesi működés, ha helyettesekre szükség nem lesz, ha bírói megbízással és névaláírás hitelesítéssel lehet a megélhetést helyettes nélkül is biztosítani, akkor csak a más pályán működők sorából kerülhetnek ki a közjegyzők.

Elvitathatatlan igazság, hogy, a szabályt erősítő kivételektől eltekintve, csak helyettesből lesz az igazi közjegyző, s hogy helyettesi praxis nélkül a működés értéke nem haladja meg a műkedvelői nívót, hogy közjegyzői stílust, szaktudást és gyakorlatot nem pótolhat a jó összeköttetés, hogy van speciális közjegyzői mentalitás, ami teljesen fedi a bibliai hűséges sáfárhoz hasonló önzetlen jogitanács-

adó és okiratszerkesztő igazságügyi közeg jellemét, s ez a mentalitás csakis a helyettesekből kiérlelt közjegyzőkben nyer vitalitást s elvitathatatlan az is, hogy a jogéletben szükség van a megelőző helyettesi gyakorlatban lerakódott és kicsiszolódott közjegyzői mentalitására.* Ennek érdekében igazságügyi követelmény a tisztességes megélhetést biztosító helyettesi intézmény, a közjegyzői mentalitás és a független közjegyzői intézmény; ha nem lenne megszerveve a helyettesi jogkör, úgy azt a jogi élet rendjének biztosítása érdekében, áldozatok árán is, meg kellene teremteni, biztosítani kellene a succrescentia lehetőségét, a közjegyzői mentalitás folytonosságát, az évszázados közjegyzői mentalitást át kell menteni, biztosítani kell a természet rendje szerint szükségképen bekövetkező fogyatkozások pótlására a legjobb anyagot, a jogászok elitjét, kívánatosná tenni a helyettesi hivatást s a jogi aranyifjúság színe-javát e cél érdekében megnyerni.

Novella vagy kódex kérdésének felvetése olyan körbe sűríti a megoldandó feladatokat, melynek sugara a helyettesek állástalan-ságának határáig ér el, ami pedig — látjuk — a közjegyzői intézmény existenciális érdekeit is jelenti. A közjegyzői kar nemesítése, felfrissítése, közjegyzői gyakorlat nélkül extraneusok kinevezésével nem történhetik, de megfelelő helyettesi anyag létében szükségtelen is, mert a tapasztalat szerint a kívülálló pályázók más közpályán feltornyosult nehézségek leküzdése közben sebet kapott egyének s ezek kinevezése eddig alig jelentett színvonal-emelést és kar-nemesítést. A novella vagy kódex kérdése, a puritán-közjegyző színvonal-folytonosságának kérdése s mindezekon felül a hatáskör elodázhatatlan lényeges bővítése is meg fogja indokolni annak a közjegyzői közvéleménynek jogosultságát, hogy a más pályán érdemeket szerzett, vagy politikai sikereket felmutató pályázó csak akkor legyen kinevezhető, ha megnyugtató módon, valóban megszerzett közjegyzői gyakorlattal képesítést szerzett a hivatás kifogástalan teljesítésére és a közjegyzői karban eltöltött szolgálati ideje alatt a közjegyzői mentalitás vérébe átment, aki nem egy lezárt pálya utáni pihenőnek tartja a közjegyzői hivatást, hanem nagy igazságügyi feladatok elvégzésére hivatott kötelességnek.

Igaz ugyan, hogy egy rövid novella a feldobott kérdések közül többet megoldhat, s különösen a kötelező kétévi közjegyzői gyakorlat és kötelező közjegyzői szakvizsga, s így egy liberálisan megoldott numerus-clausus, megvalósítható novellával, anélkül, hogy a közjegyzői pályára hivatottságot érző előtt sorompó lenne leengedve, s igaz, hogy ez a novella a leghosszabb várakozási idővel bíró he-

* Ennek a megállapításnak az ad különös jelentőséget, hogy a kitűnő cikkíró, mielőtt kir. közjegyzővé kineveztetett, maga is ügyvéd, s pedig jeles ügyvéd volt. (Szerk.)

lyettesek kinevezését biztosítaná, s igaz hogy a díjrendelet soronkívüli kibocsátása a kiáltó igazságtalanságok lefaragásán felül talán egy-két helyettes sorsának ideiglenes jobbrafordulását is jelenthetné; — mégis csak az eredeti minősítést visszaállító s csupán a kötelező közjegyzői gyakorlatot és szakvizsgát előíró „sofort”-novellán felül per omnes passus et instantias küzdenünk kell egy átfogó kódex mielőbbi megvalósítása érdekében.

Az érvényben levő rendtartás hibás és meghaladott intézkedéseinek helyébe új rendelkezések ültetése, a hiányzó szabályok pótlása s általában a régi rendtartás kifoltozása novella keretén belül nem célravezető és ismét a legsürgősebb kérdések megoldásának elhalasztását jelentené. Ha már a küszöbön állunk, s a jogalkotás csarnokába belépni akarunk, ne elégedjünk meg félmunkával s primitív megoldásokkal, áttekintő szemlélettel lássuk meg, hogy a közjegyzői intézményt hat évtizeden át csak hervasztották s az intézmény egyre vérszegényebb lesz, pusztulása fel nem tartóztatható s lássuk meg azt is, hogy az intézmény megmentése nem a működő közjegyzők érdeke, hanem a teljesen felépítendő megelőző jogvédelem követelménye, nem egyeseknek — közjegyzőknek és helyetteseknek — gondtalanítása, hanem a nemzeti vagyon jelentős részének átmentése a boldog jövőbe.

A széles hatáskörű közjegyzői intézmény fennmaradása közérdek.

Ennek biztosítása érdekében átfogó kódexre van szükség, melyben a magánjogi intézmények nagy csoportja az új közjegyzői rendtartás keretén belül szabályozható, s melyek az általános magánjog s a speciális közjegyzői jog határkérdései. Az új közjegyzői rendtartás az általános magánjogi törvénykönyv megoldásáig el nem halasztható.

Novella helyett azért kell kódexet alkotni, mert a speciális közjegyzői kódex anticipációja a polgári törvénykönyvnek. A törvényalkotások rendjében elsőbbsége kell hogy legyen az örökjog anyagi és eljárási szabályait tételező közjegyzői rendtartásnak. Az új közjegyzői rendtartás, mint speciális törvény, inkább tudja számba venni a tényleges viszonyokat és a háború utáni kor társadalmi és gazdasági követelményeit, mint egy általános magánjogi törvénykönyv, s ezért is kell a mi kódexünknek a magánjogit megelőznie s az általános magánjogi törvénykönyv anyagául szánt, de az idők múlása miatt is gyors megvalósítást igénylő kérdéseket, így a jogbiztonság fontos tényezőjét képező formakellékeket anticipálni kell. A speciális közjegyzői rendtartásnál, megalkotása esetén, jobban tud érvényesülni a mulhatatlanul megnyilatkozni szükséges jogász

közvélemény és a parlament befolyása. Ha mindazok a kérdések, melyek a közjegyzői gyakorlatot érintik, csak az általános polgári törvénykönyv megalkotása rendjén döntenek el, s a megoldásokkal várunk a polgári törvénykönyv kodifikálásáig, úgy nemcsak az intézmény pusztulását nem tudjuk feltartani, de a megoldás sikerét is veszélyeztetjük, mert a közjegyzői intézmény reformját érintő kérdések az egész törvénykönyv nagy komplexuma miatt a jogászi közvélemény bírálatát és ellenőrzését nélkülözni fogják, s így a mi beékelt reformunk a törvény előkészítő bürokrácia abszolutizmusát fogja jelenteni. A közjegyzői rendtartást átfogó, speciális kodifikálás esetén a törvénynek későbbi szükséges módosítása, a gazdasági élethez való alkalmazkodása, rugalmassága biztosítva van, s megvalósul Szilágyi Dezső intenciója, aki magánjogunknak részekben való kodifikációját tervezte.

Az új közjegyzői rendtartás tartalmát fogják képezni a n y a g i - j o g i szabályok is. Magánjogunknak mai szokásjogi rendszere, mely a jogélet fejlettségében és a népelet mai differenciáltságában a bírói joggyakorlatot jelenti, a jogélet és helyes jogi fejlődés érdekeit biztosítani tudja akkor is, ha a magánjogi törvénykönyv hosszabb ideig sem lép életbe, mert tud új jogszabályokat alkotni és fejleszteni, jogi meggyőződését érvényesíti és simul a fejlődő élet viszonyaihoz és szükségleteihez. De azt a feladatot, melyet a közjegyzői rendtartás fog teljesíteni, a bírói gyakorlat nem tudja megoldani, nem tud formakellékeket megállapítani, s a függőben lévő jogviszonyok lebonyolítására nem tud határidőket megállapítani. A jogbiztonság érdekében szükséges formakellékek megállapítása, a megfelelő elévülési és jogérvényesítési határidők megszabása, de főleg a végintézkedésen alapuló öröklés és az öröklés magánjogi hatásainak sürgős kodifikálása a jogbiztonság követelménye. A magánjog e részének az új közjegyzői rendtartás megalkotása útján való anticipálása az öröklési speciális jog intézményeinek különleges vonatkozásaiban való részleges kiépítése és így a jogérvényesítés és jogvédelem szabályozásának követelménye.

A külön közjegyzői rendtartásnak az általános magánjog kodifikációjával szemben prioritást adnak a jogügyletek bizonyos csoportjának kötelező közokiratba foglalásáról benyújtott törvényjavaslat indokolásai is, melyekről más alkalommal már részletesen szoltunk. Az egyszakaszos rövid novella, mely a szakminősítéssel ideiglenes zárt létszámot teremt és véglegesen emeli a közjegyzői színvonalat, egy részletes kódex, mely megelőzi az általános polgári törvénykönyvet, a mai helyzetet, az okirati kalózkodást, a jogi orvadászatot, a községi jegyzők kuruzslásait törvényesen megszünteti.

Ha elfogadjuk, hogy az állam teendőinek óriási mérvben törént felduzzasztása az államhatalmi tényezők korlátlan befolyását eredményezte, s minden gazdasági problémának végső megoldása az állami beavatkozás, úgy el kell fogadni a közjegyzőknek — mint fontos államhatalmi tényezőknek — a jogügyletek és jogcselekmények kötelező írásbafoglalásánál korlátlan és kizáró ténykedését, el kell fogadni az „irányított gazdálkodás”-t a jogügyletek írásbafoglalásánál és az alaki kellékek megállapításánál. A gazda akarata ellenére kényszeríthető bizonyos művelési módra, a vadászat és halászat joga nem gyakorolható korlátlanul, az állategészségügyi törvény az állatok kényszerkiszajátítását lehetővé teszi, magánjogi munkabérszerződéseknek büntetőjogi szankciójuk van, új szeszgyárat felállítani nem lehet, a földbirtok helyesebb megosztása érdekében túrni kell tulajdonváltozásokat, külföldi követelések lefoglalhatók, idegen pénzt forgalomba hozni tilos stb. — korlátozható az egyén minden tevékenysége, csak csupán ott szűnik meg az állam omnipotens ellenőrzése, ahol évtizedekre rendeződnek a jogviszonyok s csupán a jogügyletek írásbafoglalása nincsen állandó szabályokkal irányítva.

A községi jegyzők magánmunkálatainak megszüntetése a kérdést nem oldja meg teljesen. A perenkívüli jogszolgáltatás minden tényezőjét kell centralizálni, a megelőző jogvédelmet egységesen irányítani s e célok elérése érdekében az általános magánjog vonatkozó részeit — a házasságijog, jelzálogjog, fogadósok felelőssége, magánjogi átértékelés mintájára — kiszakítani az általános rendezés munkájából, s mindezt a magas kultúrszínvonalra emelt új közjegyzői rendtartás széles keretei között törvénybe foglalni.

A részletes és teljes rendtartás a közjegyzőhelyettesek anyagi nyomorúságának aktuális kérdését megoldja, a közjegyzők hatáskörét tökéletesen kibővíti, helyettestartási lehetőségeket biztosít, a közjegyzők és helyettesek anyagi helyzetét megjavítja, de nem mások rovására, nem a jogkereső közönség anyagi megterhelésével, hanem a megelőző jogvédelem teljes kiépítésével, a jogélet rendszerességének tökéletesítésével és így a kódex megalkotása mindazoknak a sürgősen megoldandó kérdéseknek nyugvópontra juttatását jelenti, amiért küzdünk, s ami a programmunk: a közjegyzői intézménynek az eredeti célkitűzések szerint megfelelő átszervezése, a közjegyzői és helyettesi exisztenciák megmentése, széles hatáskör megteremtése, és az ennek teljesítéséhez szükséges szakképzettségnek követelése és last not least: az igazi jogrend tökéletes biztosítása.

A közjegyzőhelyettesek problémái és a közjegyzői rendtartás reformja.

Irta és a Magyarországi Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesületének
1934. december 8.-i rendes közgyűlésén felolvasta:

SZIRÁKY LÁSZLÓ Dr.

budapesti kir. közjegyzőhelyettes, az egyesület alelnöke.

Tisztelt Bajtársaim!

Ezt a megszólítást nem azért választottam, mert köztetek túlnyomórészen a szerencsétlen világháború sokat szenvedett katonáit látom, hiszen a mi pályánkon ez nem sok jelentőséggel bír, hanem azért, mert bajban vagyunk társak mindannyian: a praeventiv jogvédelem eszméje, a közjegyzői intézmény, a közjegyzői kar, de legfőképpen mi, közjegyzőhelyettesek.

Bajban van a praeventiv jogvédelem eszméje, mert annak mezején nálunk tudományos, etikai és lelki felkészültség nélkül szabadon garázdálkodnak a kontárok és bajban van ezzel az egyebekben joggal magunknak vitatott középeurópai kultúrfölény is, mert e téren bennünket már a legbalkánibb Balkán — Jugoszlávia — is megelőzte. Ennek a bajnak gyógyító szérumát — remélni szeretnők — a választójogi reform fogja kitermelhetővé tenni.

Ugyane bajban szenved, de bajban van ezenfelül is, az eszme gyakorlati megvalósítására éppen 60 évvel ezelőtt életrehívott közjegyzői intézmény, mert — amint illustris kartársunk, Krenner Zoltán dr. kir. közjegyző, ezidőszerint közjegyzőhelyettes „A Közjegyzői Rendtartás Reformja” című nagyvonalú és nagyértékű tanulmányában hivatottabb tollal megállapította, — 1874-ben veleszületett gyengeségben jött létre „egy római kori eredetű, a középkorban elsőrendűen bevált s az újabb korban a nyugati államokban germán-római elemekkel felhígítva egyre jobban kiszélesbedett és jelentőségében felemelt jogszolgáltatási szerv helyett, egy csekély hatáskörű korcs torso intézmény, compromissumok keresztezésében termett gyümölcs, mely jogrendszerünkbe tudatosan és előrelátóan van ugyan beillesztve, de rendelkezéseinek ötletszerűség, esetlegesség uralkodik.”

Ez a veleszületett gyengeségben világrajött intézmény tehát, — noha életre par excellence e célból hivatott — már eredetileg sem volt eléggé alkalmas a praeventiv jogvédelemnek a gyakorlati élet követelményeihez mért tökéletes megvalósítására, később pedig — a gazdasági és jogi forgalom hihetetlen fellendülésével lépést tartani a Novella balul sikerült iniektiója után sem tudván — most-

jellemzett tulajdonságainál fogva maga vált okává annak, hogy a praeventiv jogvédelem megvalósítása mindinkább az arra létesített szerv kezéből ki- és a kevésbé agyonkorlátozott és nehézkes, kötetlenebb és elasztikusabb magánokirati térre csúszott át, illetve ott fejlődött ki mindenütt, ahol ennek a — sajnos, indokolatlanul szűkre szabott keretek közzé szorított — közokirati kényszer gátat nem vetett.

Ezt a bajt most már nem gyógyítja meg semmiféle localis vagy tüneti kezelés, ezt a bajt most már kizárólag az alaptörvénynek teljes és a bajok gyökeréig hatoló oly nagyvonalú és jövőbenéz reformja gyógyíthatja meg, mely megtartja azt, ami bevált, elvet mindent, ami nehézkes és elavult, legalább a felmenők és lemenők közti ügyletekre behozza a közokirati-, telekkönyvi bejegyzések alapjául szolgáló okiratokra pedig legalább a hitelesítési kényszer és kiterjeszti a régi szűk keretek közzé szorított hatáskört mindarra, ami az eszme szolgálatában, a gyakorlati élet számára, a kor igényeinek megfelelően szükséges. Ez pedig egyedül egy, a modern európai jogfejlődés mai színvonalának mindenképpen megfelelő kódex: az új Közjegyzői Rendtartás!

A praeventiv jogvédelem és a közjegyzői intézmény minden bajának súlyán felül viseli az eszme mellett törhetetlen hűséggel küzdő, sőt ma már keservesen küzködő közjegyzői kar a szerencsétlen világháborúnak, Hazánk megesonkításának és a már-már elviselhetetlenül nyomasztó gazdasági válságnak minden következményét. Ezeknek a bajoknak orvosságát az elhivatatlankalózkodásának kizárásán, a közokirati kényszer kiterjesztésén, a közjegyzői hatáskört megfelelően kiterjesztő és biztosító új közjegyzői rendtartáson kívül, a közjegyzői állások újabb rendszerítésének teljes beszüntetése, az igazán, de csakis az igazán életképtelen közjegyzői állások megszüntetése és egy, a nép széles rétegeinek megterhelését úgy, mint a közjegyző anyagi helyzetét egyaránt könnyítő-, a mai antisociális tarifával szemben a sociális szempontok szigorú szem előtt tartásával megszerkesztendő és megszerkeszthető új közjegyzői díjrendelet.

Et nunc venio ad fortissimum! Az a kar, amely a praeventiv jogvédelem, a közjegyzői intézmény és a közjegyzői kar minden bajának elszenvedésén kívül, saját helyzetének sötét volta, bizonytalansága és kilátástalansága alatt roskadozik, a praeventiv jogvédelem névtelen közkatonaiknak: a hivatásos közjegyzőhelyetteseknek maroknyivá sorvadott csapata.

A speciálisan közjegyzőhelyettesi bajok okainak componensei részben azonosak a közjegyzői kar bajainak okaival, részben szorosan összefüggenek azokkal és legfőképpen

1. a helyettesi állások számának és dotációjának katastrofális csökkenésében, —

2. nyugdíjas egyéneknek a helyettesi állásokban való mértéktelen térhódításában és

3. a legutóbbi időben ugyan némi javulást mutató és ígérő, de gyökereiben változatlanul elhibázott közjegyzői kinevezési rendszerben — keresendők.

Gondolni sem szeretnénk arra, hogy a közjegyzői rendtartás reformja csupán általános óhaj maradjon, de arra sem, hogy annak során a hivatásos közjegyzőhelyettesek e vitális kérdései kielégítő és a közjegyzői intézmény fennmaradásának és fejlődésének conditio sine qua nonját képező megoldása meg ne történnék, hiszen mindezek briliáns megoldásának eleve biztos garantiái azok a kezek, melyek közzé a reformtervezet kidolgozásának óriási munkája az előző igazságügyi kormány részéről letétetett!

A közjegyzőhelyettesek bajainak kétféle orvosságot kell megtalálnunk:

I.

Az egyik gyógyszer olyan intézkedésekben jelentkezik, melyek csupán a közjegyzőhelyettesek bajait — így állástalanságát is — és csupán periculo mortis, ideiglenesen, a közjegyzői rendtartás teljes gyógyulását biztosító reformjának életbelépéséig hivatottak orvosolni, szóval nem az egész szervezet betegségének, hanem csupán a kórtüneteknek megszüntetésére és a beteg életének momentáni megmentésére alkalmasok; — ezek a következők:

egyrészt ki kell mondani, hogy

1. 45. életévét betöltött egyén közjegyzőhelyettesként újonnan kamarailag be nem jegyezhető, — és

2. bármi címen összesen havi 200 pengőt meghaladó nyugellátást élvező állami-, törvényhatósági-, vagy községi nyugdíjas közalkalmazott közjegyzőhelyettesi állást be nem tölthet, —

másrészt az igazságügyi kormánynak — legalább Treuga Deiként, átmenetileg — és pedig addig, amíg a minősítésük szerint erre érdemes, legalább 5 évi helyettesi gyakorlatot felmutatni tudó s amúgy is kevés számú hivatásos helyettesek közjegyzői kinevezéshez nem jutottak, — feltétlenül érvényt kell szereznie annak az 1918. évi — de hatályon kívül máig sem helyezett — minister-tanácsi határozatnak, mely szerint további intézkedésig közjegyzői állások csupán közjegyzői áthelyezések, illetve közjegyzőhelyettesek kinevezése útján fognak betölteni és amelynek komolyanvétele és

üdvös hatása annakidején nagyszámú, érdemes, idős közjegyzőhelyettes kinevezésében valóban jelentkezett is.

II.

A másik gyógyszer az új közjegyzői rendtartás keretében megvalósítandó teljes és tökéletes szervezeti reform, mely nemcsak a közjegyzőhelyettesek bajait fogja véglegesen meggyógyítani és valamirevaló fiatalságnak a pályára való törekvését ismét életrekelteni, hanem az annyira szükséges és érdemes közjegyzői intézményt is varázsütésszerűen megfiatalítani, fennmaradását, niveauját és fejlődését hosszú időre biztosítani fogja.

A reform során ki kell mondani, hogy

1. közjegyzői pályára csak oly egyén léphet, aki legalább 2 éve magyar állampolgár, —

2. a közjegyzőjelölti bejegyzés előfeltétele a jogtudori képesítés igazolása, —

3. közjegyzőhelyettesként 45. életévet betöltött egyén kamarailag újonnan be nem jegyezhető, —

4. bármi címen összesen havi 200 pengőt meghaladó nyugellátását élvező állami-, törvényhatósági-, vagy községi nyugdíjas közalkalmazott közjegyzőhelyettesi állást be nem tölthet, —

5. közjegyzőhelyettesi bejegyzés szempontjából az egységes bírói- és ügyvédi vizsgát megelőző és követő közjegyzőjelölti gyakorlat ideje összeszámítandó akként, hogy a vizsgát megelőző gyakorlat ideje a vizsgát követő gyakorlat idejéhez felerészben hozzáadandó, —

6. a közjegyzőhelyettes helyettesi gyakorlata 2. évének betöltése után, de 5. évének betöltése előtt, közjegyzői szakvizsgát tenni köteles, —

7. oly közjegyzőhelyettes, aki betöltött 5 évi helyettesi gyakorlatot igazolni képes és a közjegyzői szakvizsgát sikerrel kiállotta, — előzetes kérelmére — minősítésének figyelembevételével, kir. közjegyzővé pályázat kiírásának mellőzésével kinevezhető, —

8. a közjegyzői kinevezés előfeltétele, az eddigi törvényes követelményeken felül, legalább 2 évi közjegyzőhelyettesi gyakorlat és a közjegyzői szakvizsga sikeres letétele.

III.

Mindezekon kívül — nem bajok orvoslásául, hanem — a közjegyzőjelölti és közjegyzőhelyettesi

hatáskörnek a közjegyzői intézmény könnyedebbé és mozgékonyabbá tétele érdekében mulhatatlanul szükséges kiterjesztéseül kimondandó volna, hogy

1. a közjegyzőjelölt külön helyettesítési meghatalmazás alapján bírói megbízási ügyekben a közjegyzőt minden korlátozás nélkül helyettesítheti, tehát hagyatékot tárgyalhat és bírói árverést tarthat, —

2. a közjegyző és helyettese, külön bejelentés vagy helyettesítési meghatalmazás nélkül, a közjegyzői gyakorlat minden ágában párhuzamosan ügködhetik, —

3. a közjegyzőjelölt vagy közjegyzőhelyettes által bírói megbízási ügyekben készített jegyzőkönyvek közjegyzői láttamozása nem szükséges, — és

4. a helyettesi jogosultsággal nem bíró és helyettesítési jogosultsággal bíró kir. közjegyzőjelölt megkülönböztetése megszűnik; ezután kizárólag a „kir. közjegyzőjelölt”, és „kir. közjegyzőhelyettes” elnevezések használandók.

A most három külön csoportban (I., II., III.) vázolt és szükségesnek ítélt rendelkezések indokolása összesítve a következő:

A praeventív jogvédelem eszméjének a gyakorlati élet számára való tökéletes megvalósításához nemcsak tökéletes és korszerű közjegyzői intézmény, hanem azt tökéletesen megtestesíteni képes, hivatásának minden szempontból tökéletesen magaslatán álló közjegyzői kar is szükséges. Ennek a jövőre való biztosítása a reform legfőbb feladata.

A közjegyzői pályán való elhelyezkedéshez meg kell követelni legalább 2 évi magyar állampolgárságot, mert nem engedhető meg az, hogy akinek ügyvédi irodája az utódállamokban már nem megy elég jól, az — kötelességszerű nemzethű voltáért — szükségképpen csonkamagyarországi közjegyzői állásra tarthasson igényt és pusztán e célja elérésének érdekében és siker esetére legyen hajlandó a magyar állampolgárok sorába visszakíváncolni, — éspedig még akkor sem, ha egyénisége egyébként Csonkahazánk nyereségét jelentené, mert ez nem szükségképpen jelent egyet a közjegyzői intézmény nyereségével; nem engedhető meg még inkább azért sem, mert olyanok előtt zárja el az érvényesülés útját, akiknek a Csonkahazában már Trianon óta állandóan rosszul megy, de akik azóta a pályán és szerény fixfizetésen eltöltött s Trianon óta már kétszer hét sovány esztendő során magukat közjegyzői succrescentiául alkalmassá, közjegyzői kinevezésre érdemessé tették; de nem engedhető meg végül azért sem, mert Csonkamagyarország — sajnos — nincs abban a helyzetben, hogy mindenki számára éppen közjegyzői

existenciát teremtsen, aki a megszállott területeken munka-, kereset- és állás nélkül szűkölködik, vagy nyugdíjaztatik és nemzethű maradt. Félreértések elkerülése végett különös nyomatékkal hangsúlyozom, hogy ennek a szakasznak nem a múltba, hanem a jövőbe vetett tekintet képezi alapját, mert egy idő óta alig mulik el hét, hogy utódállamokbeli oly ügyvédre ne hallana az ember, aki Budapesten magyar közjegyzőség kijárása érdekében tartózkodik és az ehhez szükséges politikai összeköttetéseket hajszoja.

A jó közjegyző nem lehet túlfiatal ember, mert a közjegyzőnek élettapasztalattal, emberismerettel, iudiciummal, az önmaga és mások kritikájának képességével kell bírnia, — de nem kívánatos az sem, hogy a közjegyző hajlott korban érje el hivatali székét, mert akkor annak elérésében már csupán saját nyugalombatételének áhított kezdőpontját látja és nem rendelkezik többé azzal az elengedhetetlen energikus aktivitással, abszolút érdeklődéssel, sőt — merném állítani — passióval hivatása iránt, mely a hivatali teendők robotszerű ellátásán, vagy talán inkább elláttatásán túlmenőleg, a szó nemesebb értelmében vett közjegyzői hivatást betölteni, az intézményt fejleszteni, a jogkereső közönséggel megkedveltetni és saját egészséges succrescentiáját kötelességszerűen nevelni hajlandó és képes. Ezért kívánatos, hogy közjegyzői kinevezést csak 35—50 év közötti egyének nyerhessenek!

Éppen ezért is, nem engedhető meg az sem, hogy közjegyzőhelyettesi állásokat egyre nagyobb mértékben az egészséges közjegyzői succrescentiának legjobb akarattal sem minősíthető öreg nyugdíjasok, életük javát más pályán eltöltött egyének foglaljanak el, akik kinevezésre nem is számítanak ugyan, de viszont a közjegyzőt valóban helyettesíteni sem képesek, hanem — tisztelet a ritka kivételnek — egyszerűen aláírják — főnökük távollétében — azt, amit a közjegyző régi irnoka vagy irodakisasszonya eléjük tesz; de nem engedhető meg az öreg nyugdíjasok helyettesi bejegyzése azért sem, mert ezek 5—600 pengős havi nyugdíjuk mellé havi 50—100 pengős z s e b p é n z z e l is beérik és a dumpingjükkel szemben minden — csak fizetésre utalt — legtöbbször családos, hivatásos közjegyzőhelyettes teljesen versenyképtelen. Majdnem kizárólag ez öreg nyugdíjasok versenyének eredményéül állott elő az a szomorú jelenség, hogy ezidőszerint már csaknem állandóan 6—8 túlnyomórészben nős és családos deresfejű hivatásos helyettes van munka és kenyér nélkül és hogy — a tiszteletreméltó kivételek csak a szomorú szabályt erősítik — a helyettesi dotáció, egyre ismétlődő s csak bizonyos fokig indokolt redukciói után, mélyen a kultúrlét-minimum alá süllyedt, ami a hivatásos helyettesi kar gyors és biztos elproletarizálódásához vezet. Hogy ez a szomorú jelenség mennyire

nem áll összhangban azzal a szép jelmonddal, hogy „Helyet az Ifjúságnak!”, azt fejtegetni nem szükséges.

A közjegyzői hivatás magaslatán nem áll szükségképpen mindenki, aki 2 éve magyar állampolgár, megfelelő életkorban van és a közjegyzői kinevezés ezidőszerint előírt qualificationális előfeltételeit megszerezte, mert ahhoz nem elegendő az egységes bírói- és ügyvédi vizsga nyújtotta s minden pályázónál eleve feltételezendő oly általános elméleti jogi tudás, melyet a gyakorlati jogéletben egyáltalán nem, vagy csak sok esztendő, több képviselői cyclus, vagy évtizedes közigazgatási szolgálat előtt és annak idegen ágazatában tökéletesítettek.

Aki a szónak valódi, nemes és patinás értelmében jó közjegyző akar lenni, annak a magávalhozott rátermettségen kívül, ugyanilyen értelemben vett jó közjegyző oldala mellett, irodájának üde és tiszta légkörében eltöltött hosszú évek nehéz munkájának eredményeként jelentkező, alapos gyakorlati tudásra és — talán még elengedhetlenebbül — arra az egyedül és kizárólag ilyen helyen megszerezhető speciális etikai és pszichikai beállítottságra van szüksége, amely feladatainak megoldása közepette nem látja meg, melyik ügyfél bizalmából kapta konkrét megbízását (mint a jó ügyvéd), hanem a tökéletes objectivitás magaslatáról törekszik elérni az ellenérdekű felek jogi biztonságának absolutumát, — amely nem áll meg egy, a felek által feladott, kész tényállás jogi consequentiáinak megítélésénél (mint a bíró), hanem olyan munkára törekszik, mely minden elképzelhető jövőbeli tényállás mellett is garantálni fogja ezt a biztonságot és végül, amely nem elégszik meg a laikus felek által szóban és írásban készen feltálat anyag kényelmes írásbafoglalásával s nem szemléli a jogkereső közönséget és problémáit az öncélúság érzetével és a közhatósági jelleg olympusi magaslatáról (mint sok köztisztviselő), hanem kötelességeit tágabban értelmezi, a feleket úgy az általuk kívánt-, mint a nekik előnyös és a kívánttól gyakran szögesen eltérő okirati tartalom értelme és jogkövetkezményei tekintetében atyai jóindulattal kioktatja s az ügyfeleket előzékenyen, gyorsan és jól kiszolgálja.

Kétségtelen tehát, hogy a szónak magasabb értelmében vett jó közjegyzői *succrescentia* is csak olyan emberből válhatik, aki a közjegyzői pályát ab ovo élete hivatásául és nem csupán kenyérkeresetül választotta, a közjegyzői kinevezésre pedig magát hosszú évek során alkalmassá és érdemessé tette.

A közjegyzői kinevezés első feltételéül kívánt 2 évi kötelező közjegyzőhelyettesi gyakorlat nem új gondolat, hanem az alaptörvénynek bölcs és a Novella által kormánypolitikai szempontokból

könnyelműen félredobott követelménye, melynek megdönthetetlen indoklását változatlanul az alaptörvény indokolása adja, melyhez most csak annyi hozzátenni valóm van, hogy ezzel kapcsolatban a helyettesi álbejegyzések intézményesen lehetlenné teendők lesznek.

A helyettesi gyakorlat 2. évét követőleg és 5. évének betöltése előtt leteendő közjegyzői szakvizsga, melynek behozatalát meggyőződésem szerint velem együtt minden hivatásos helyettes nyugodt lélekkel és őszinte örömmel üdvözölné, — a közjegyzőhelyettes szakelméleti és gyakorlati tudásának s főleg annak ellenőrzését célozza, hogy képes-e a jelölt közjegyzői iroda megfelelő és teljesen önálló vezetésére, és azt, hogy csekély 2 évi gyakorlat és a szakvizsga árán az extraneusból kinevezett közjegyző ne legyen többé a helyettesétől való tanulásra utalva. A közjegyzői szakvizsga egyébként szintén nem új gondolat, az a Mussolini-féle új olasz és az új lengyel közjegyzői rendtartásban is — sokkal szigorúbb formában — már rendszeresítve van.

Magát a vizsgát közelebbről úgy képelem, hogy annak írásbeli és szóbeli anyagát — par excellence gyakorlati szempontból — az az alaki és anyagi élő jog alkotja, mely közjegyzői gyakorlat alapját képezheti. Sikertelenség esetén a vizsga 1 évi pótgyakorlat után első ízben, újabb sikertelenség esetén 2 évi újabb pótgyakorlat után második és utolsó ízben megismételhető volna. Az állandó közjegyzői szakvizsgabizottság Budapesten alakíttatik. Elnöke a budapesti közjegyzői kamara mindenkori elnöke, alelnöke annak mindenkori elnökhelyettese, 10 tagját az összes kamarák névkönyveibe bejegyzett közjegyzők közül 3 évre az igazságügyminister nevezi ki. A bizottság évenként egy, az év mindig ugyanazon hónapjában tartandó turnusban Budapesten, a közjegyzői kamara helyiségében, tartja a szakvizsgát, mely 4 censored álló tanács előtt tétetik; a vizsgáztató tanács elnöke az állandó szakvizsgabizottság elnöke, akadályoztatása esetén annak alelnöke, ennek akadályoztatása esetén az állandó szakvizsgabizottság elnöke által kijelölendő ötödik szakvizsgabizottsági tag. A censored szavazategyenlősége esetén a vizsgáztató tanács elnökének szavazata dönt. A közjegyzői szakvizsga nyilvános.

Az 5 évi gyakorlattal bíró, szakvizsgát tett, jóminősítésű közjegyzőhelyettesnek pályázat mellőzésével való kinevezhetőségét indokolja az, hogy ha közjegyző pályázat mellőzésével áthelyezhető, ezt a benet a helyettesek e külön kategóriájának is meg kell adni és nem szabad őket az áthelyezést kérő közjegyzőkkel szemben — a dolog természetében amúgy is adott mértéken felül — lehandi-

cappelní, sem az 5 évnél kevesebb gyakorlattal bíró helyettesekkel — akik között a csupán 2 évi gyakorlattal bíró extraneusok is helyet foglalnak majd — egy sorba kényszeríteni, minthogy ennek a csoportnak érdekében fognak azok a politikai befolyások mindenkor a leginkább megnyilatkozni, amelyekkel a hivatásos helyettes sikerrel mérkőzni nem tud.

A közjegyzőjelölti qualificatio felemelését indokolja, hogy a közjegyzőjelölt — de lege lata — váltóóvásokat vesz fel, de lege ferenda pedig bírói megbízások alapján, átruházott jogkörben, a közjegyzővel azonos keretek között mozog, amihez egy jogi — esetleg a történeti — szigorlat elegendő mégsem lehet.

Az ügyvédi vizsgát megelőző és követő jelölti gyakorlat összeszámítása megfelel a hatályban lévő törvény helyes értelmezésének és a budapesti közjegyzői kamara egyedül helyes állandó gyakorlatának. Kimondása csak a kamarák gyakorlatának egységesítése végett szükséges, mert még mindig akadnak közjegyzőjelöltek, akik kamarájuk által büntettetnek azért, mert ügyvédi vizsgájukat nem halogatják a negyedik jelölti év utáni időre.

Meg kell engedni, hogy a közjegyzőjelölt bírói megbízásokban, helyettesítési meghatalmazás alapján, minden korlátozás nélkül eljárhasson. Ha, egyedül a főnök megítélésétől függőleg, az ügyvédjelölt őt a legnehezebb perekben akár a Curia előtt is helyettesítheti, úgy annak felelős megítélését is, hogy a jogi doctoratussal bíró közjegyzőjelölt valamely konkrét hagyatéktárgyalás, vagy bírói árverés megtartására alkalmas-e, bízunk egyedül az érte felelős közjegyzőre, akinek a jelölt jegyzőkönyvein való láttamozása is felesleges és pedig az alább kifejtendőknél fogva.

Meg kell engedni azt, hogy a közjegyző és helyettese állandóan párhuzamosan ügködhessek, mert összhangba kell hozni itt a közjegyzői állás által feltétlenül feltételezett tökéletes igazmondást és szavahihetőséget a gyakorlati élet követelményeivel; ezáltal elkerülhetővé válik, hogy a helyettes, aki a szándékolt ügyletet, vagy a hagyatékot a felekkel szóban letárgyalta, a közjegyző nevében vegye fel azt az okiratot vagy jegyzőkönyvet, melynek a közjegyző legjobb esetben is — mint valami ügyleti tanu — csupán felolvasásánál és aláírásánál van jelen. Annak a korlátozásnak megszüntével, hogy a közjegyző magát az ügködésben csupán betegség vagy távollét esetén és egyhuzamban csak bizonyos ideig helyettesítheti, feleslegessé válnék a hajlott koruk vagy egészségi állapotuk miatt személyes ügködésre állandóan képtelen közjegyzők hathetenkénti vasárnapi ügködése. Feleslegessé tenné ez az intézkedés a délelőtt 1/210-től 10-ig való ügködéseket is, melyek eddig sem voltak mások, mint a párhuzamos ügködés takarói. Feleslegessé válnék bírói megbízá-

soknál az eddig előírt esetenkénti helyettesítési meghatalmazás és az ilyen ügkörben eddig megkövetelt főnöki láttamozás. Ez a láttamozás nem alapítja meg s nem is öregbíti a közjegyző közvetlen vagyoni felelősségét, hiszen nem kétséges, hogy a közjegyző helyettese vagy jelöltje tényeiért akkor is felelős, ha a láttamozást elmulasztotta és pedig felelős azért, mert az esetleges hiba mutatja, hogy a közjegyzőt helyettese vagy jelöltje személyének megválasztásában culpa in eligendo terheli. De felesleges a láttamozási kényszer azért is, mert vagy ismeri a közjegyző helyettesét és munkájáért esetenkénti ellenőrzés nélkül is vállalja a felelősséget, s ez esetben olvasatlanul fog láttamozni, — vagy nem ismeri helyettesét vagy jelöltjét alaposan, illetve éppen mert alaposan ismeri, vele szemben az esetenkénti ellenőrzést elengedhetőnek nem tartja, s ez esetben akkor is elolvassa munkáját, ha azt láttamoznia nem kell. Megszűnének az az absurdum is, hogy a nem ügködő helyettes bírói megbízási ügyekben eljárhat, míg a nem ügködő közjegyző nem, amiben eddig a helyettesi hatáskör a közjegyzői hatáskörnél szélesebbnek mutatkozott. Feleslegessé tenné ez a kamarákhoz szükségképpen lépten-nyomon intézendő ügködési bejelentéseket, miáltal elkerülhetővé válnék az a nemzetgazdasági kár, mely a közjegyzői irodáknak ily bejelentések gyártására fordított anyagában és munkájában és a kamarai irattáraknak e sok helyet foglaló, sok munkát adó és minden reális előny nélkül kezelt ballasztjában jelentkezik. Mellékesen jegyzem meg, hogy feleslegessé válnék ezzel annak vizsgálata is, hogy az ügkönyv lapjait a közjegyzőnek, vagy helyettesének kell-e aláírnia, — bár ez az aláírás bekötött, számozott, átfűzött és lepecsételt könyvek kötelező használata mellett amúgy is felesleges és megszüntetendő, minthogy az évvégi közjegyzői vagy helyettesi aláírás a célt teljes mértékben eléri. Nem megvetendő volna végül a magyar nyelvnek az a kétségbevonhatatlan nyeresége, hogy mint felesleges, kiselejtehető volna belőle az ü g y k ö d é s című szószörnyszülött.

Az előadottakból világos, hogy az intézmény célját szem előtt tartó, nagyvonalú, radikális és korszerű színvonalú általános reformra van — főleg szervezeti téren — szükség!

Ezek után még két — többek által felvetett — gondolatra kell itt kitérnem:

Ezek egyike az, hogy a közjegyzőhelyettesek bajainak orvosságát egy — jogi helyzetüket körvonalazó és biztosító — szolgálati pragmática jelenthetné, —

másika pedig az, hogy a koránál fogva állandóan munkaképtelen közjegyző mellé — előzetes megállapodásuk alapján — cum

iure successionis, oly idősebb helyettes alkalmaztatnék, aki a közjegyző elhalálásával annak hivatali örökébe lépne.

Hát bizony igaz az, hogy a közjegyzőhelyettesek kötelelességeket ismernek csupán, jogokat azonban nem!

Ha felelősségükről esik szó, közhivatalnokok, — ha azonban szolgálati viszonyaikról, akkor közönséges magánalkalmazottak, akiknek s családjaiknak existenciája és jövője egyaránt és kizárólag a munkaadó szemöldökének rándításától függ.

Összehasonlíthatatlanul védettebb helyzetben van náluk egy Sas-utcai posztókereskedő önálló üzletkötési jogkörrel felruházott cégvezetője, vagy bármely széllébélt részvénytársaság ügyvezető igazgatója, mert ezeknek felmondási ideje 1 év, míg a közjegyzőhelyettesé — az érthetetlenül mostoha újabb bírói gyakorlat szerint — csak 6 hó s általában minden kereskedelmi alkalmazott, kinek bizonyos számú szolgálati év után végkielégítéshez nyílik igénye, amiről a közjegyzőhelyettes nem is álmodozhat!

Már pedig vitán felül áll az, hogy a közjegyzőhelyettes a közjegyző által átruházott teljes közjegyzői hatáskörben, önállósággal és felelősséggel mozog.

Mindez különösebb jelentőséggel nem bírt addig, amíg a kinevezésig teljesített helyettesi szolgálat időtartama átlagban sokkal alacsonyabb volt, mint ma, — amíg közjegyzőhelyettes részéről jobb közjegyzői állást remélni nem volt utópia és ily kívánságnak kifejezést adni nem volt több mint szerénytelenség, hanem természetes dolog, hiszen mindenki természetesnek találta, ha egy idősebb helyettes közvetlenül Budapestre vagy valamelyik vidéki nagyvárosba közjegyzővé kineveztetett; amíg fizetésreductió és állástalanság a közjegyzőhelyetteseket sohasem fenyegette; amíg dotációikban — melyek tisztos megélhetést nyújtottak — csupán emelkedés volt várható és amikor a közjegyzői szék elérése bevált helyettes részéről szükségyszerű bizonyosságnak volt tekinthető, egyszóval, amikor még megvolt a közjegyzőhelyettesi munka becsülete, de szomorú jelentőséghez jutott ma, amikor a közjegyzőhelyettesi állapot évtizedre, évtizedekre, sőt életfogytig terjedhet; amikor az egyre ismétlődő fizetésredukciónak és állástalanságnak, a gyermekek számával és korával fordított arányban haladó dotáció a megélhetést az elviselhetetlenségig nehezíti és bizonytalanná teszi és amikor a helyettes közjegyzői kinevezésének reménye és időpontja a messze jövő bizonytalan kódéba vész.

Ha a közjegyzőhelyettesi kar bajai — *Quod Deus avertat!* — a fennebb körvonalazott módok egyikén sem nyernének a közjegyzői intézmény és a közjegyzői kar szempontjából egyaránt elmaradha-

atlan orvoslást, akkor igenis meg kellene állapítanunk, hogy sokáig el nem odázható szükségszerűséggé vált a közjegyzőhelyettesek szolgálati viszonyainak valamelyes — nekik minimális jogokat is biztosító — szabályozása. Ennek kezdeményezése azonban — véleményem szerint — a dolog természeténél fogva ez esetben sem indulhat ki a közjegyzőhelyettesek soraiból, hanem annak az igazságügyi kormány iniciatívájából kell kiindulnia s a közjegyzői kar — eleve feltételezett — jószágos megértésével és atyai támogatásával kell találkoznia. Éppen ezért e kérdésnek fejtegetését magamra nézve megengedhetőnek nem tartom, de veszélyesnek is tartanám az egész helyettesi karra, mert ily kívánságok helyettesek általi hangoztatása alkalmas arra, hogy a helyettesi kar megmentése érdekében eddig még tömör phalanxban az élen küzdő közjegyzők is, a helyettesi ügy pártolásától kedvüket végleg elveszítsék.

Miután pedig arra, hogy a most előadott összes reformgondolatokból valóra absolute semmi sem válnék, gondolni sem akarok, a szolgálati pragmaticát feleslegesnek tartom, mert ha ezek a reformgondolatok egészben vagy részben megvalósulnak, úgy a közjegyzőhelyettesi munka kereslete és kínálata között szükségképpen helyreáll az említett okokból megbomlott egészséges egyensúly és ezzel a közjegyzőhelyettesi munka becsülete; egy csapásra megszűnik a hivatásos közjegyzőhelyettesek állástalansága és a helyettesi dotációk katasztrófális apadása, vagyis helyreáll az a háború előtti idylli állapot, amikor — egyes szélsőséges esetektől eltekintve — a közjegyzőhelyettes sohasem nélkülözötte a szolgálati pragmaticát.

A közjegyzőhelyettesnek *cum iure successionis* alkalmazhatása azt jelentené, hogy a munkaképtelen öreg közjegyző utódját maga jelölhetné ki, ami az igazságügyminister kinevezési jogát üres formává, vagy legalább is subsidiáriussá tenné, ez pedig el nem képzelhető, keresztül nem vihető és egyáltalában nem is kívánatos. Ezzel a közjegyzői kinevezések döntő factorává a politikum helyébe a pénz, a simonia — a jelenlegi rossz kinevezési rendszer helyébe tehát még rosszabb kerülne, az igazi érdem és az intézmény érdeke pedig továbbra is teljesen háttérbe szorulna; mi közjegyzőhelyettesek ennél fogva ily kívánságok hangoztatásával nem állhatunk oda elkeseredett gazda módjára a jéggel versenyt verni saját vetésünket s nem kiabálhatjuk vele, hogy „Hadd lássuk Uristen, mire megyünk ketten!”

Tisztelt Bajtársaim! Bajainkban nem vagyunk magunkra hagyva. Az igazságügyi kormány magas figyelme máris ránk és bajainkra irányult! Ezek a bajok nem elszigetelt jelenségek, hanem

a megelőző jogvédelem, a közjegyzői intézmény és a közjegyzői kar bajaival elválaszthatatlanul kapcsolatosak!

A válság megoldásra vár; megoldásának elérkezett a tizenkettedik órája! A munka nagy és nehéz lesz, de az, ki annak maradéknélküli elvégzésére sikerrel vállalkozik s akinek nevéhez a reform fűződni fog, 60 esztendő minden mulasztását hozza helyre, a közjegyzői intézmény messze jövőjének építi meg erős fundamentumát, magának pedig hervadhatatlan érdemeket szerez és örök emléket állít!

1874-ben, közvetlenül a XXXIV. törvénycikk: az Ügyvédi Rendtartás után, XXXV. törvénycikként a Közjegyzői Rendtartás következett, mert életrehívta azt az élet szükségyszerűsége; 1935-ben megújodik a 60 éves Ügyvédi Rendtartás és szeretnők remélni, hogy az azt tárgyzó törvénycikket követő sorszám a magyar törvénytárban az Új Közjegyzői Rendtartás számára van fenntartva, hiszen ismét így kívánja ezt az élet szükségyszerűsége!

Bízva-bízzunk abban, hogy ez az új közjegyzői rendtartás fogja a közjegyzőhelyettesek 60 éves, de most már elviselhetetlenül nyomasztó problémáit a legközelebbi jövőben egyszer s mindenkorra és tökéletesen megoldani!

Közlemények.

Halálozások. Mély részvétellel értesültünk arról, hogy *Kubinyi Elek dr.* németujvári (Güssing. Austria) közjegyző Németujváron, múlt évi december 21-én elhalálozott. Kubinyi Elek dr. mint helyettes néhai Nádossy Gábor dr. volt budapesti kir. közjegyző irodájában működött s innen nevezték ki 1915-ben Németujvárra, akkor még kir. közjegyzővé. Itt érte az imperium változás s állását kiváló nyelvtudására tekintettel haláláig megtartotta. Kubinyi Elek dr. élénk és értékes tevékenységet fejtett ki a jogi s különösen a közjegyzői szakirodalom terén. Különösen szorgalmas munkatársa volt a Kir. Közjegyzők Közlönyének s emellett sok értékes cikke jelent meg más magyar jogi szaklapban, az osztrák Notariatszeitung-ban s a német közjegyzői szaklapokban is. A Kir. Köz-

jegyzők Közlönye legutóbb a következő kiemelkedő értékű cikkeket hozta az ő avatott tollából: „A kir. közjegyzőkről szóló 1874: XXXV. és 1886: VII. törvénycikkek mai érvényükben. (1931.109.) Reformtörekvések az osztrák közjegyzőségben. (1932.186.) Reformmozgalmak. (1934.4.) Néhány szó a jegyzői magánmunkálatokról (1934.141.) Jogalkotás és jogalkalmazás (1934.409.).” Ezenfelül igen sok e közlöny hasábjain német szerzőtől megjelent cikk sikerült fordítása dicséri ezirányú készségét és képességeit is. Cikkeit különben általában bizonyos jogbölcséleti elmélyedés jellemezte s különlegesen erős oldala volt a minden irányú jogtörténeti vonatkozásokban való jártassága. Hűséges munkatársunk nagyértékű munkásságának emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni.

A magyar közjegyzői karnak egyik legrégebbi érdemes tagja *Stamberger Ferenc dr.* budapesti kir. közjegyző Budapesten 1935. évi januárius hó 31. napján elhalálozott. *Stamberger Ferenc dr.* 1880. április 11. napján lépett a közjegyzői pályára, ahol 1896. december 6. napjáig, mint jelölt és legutóbb, mint néhai *Mannhaimer Ignác* volt budapesti kir. közjegyző helyettese működött, amikor is a most nevezett közjegyző lemondása következtében az ő állásába kir. közjegyzővé nevezték ki. Mintegy ötvenöt évet töltött tehát a közjegyzői pályán, amelyen való szorgalmas és becsületes munkásságnak szentelte egész életét. A puritán gondolkodás s a fedhetetlen jellem voltak kiváló tulajdonságai, amelyekkel a jogkereső közönség bizalmát és kartársai megbecsülését méltán érdemelte ki. Érdemeit legfelsőbb helyen is méltányolták, amikor kormányfőtanácsosi címmel tüntették ki. A budapesti kir. közjegyzői kamara *Lázár Ferenc dr.* elnöklete alatt az elhalálozás alkalmából rendkívüli választmányi ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy *Stamberger Ferenc* emlékét az ülés jegyzőkönyvében örökítik meg, a családhoz részvétiratot intéznek, az az elhunyt kartárs ravatalára koszorút helyeznek s a temetésen a kamara testületileg vesz részt. A választmányi ülés intézkedett egyben a tekintetben is, hogy az iroda ügyeinek vitelére *Krenner Zoltán dr.* ezidőszerint helyettesként működő kir. közjegyzőt rendelte ki. *Stamberger Ferenc dr.* temetése nagy részvét mellett ment végbe s azon a közjegyzői kar számos tagja jelent ment. Az elhunyt érdemes kartársunkat a kar részéről *Barcs Ernő dr.* a budapesti kamara titkára meglehangú beszédben búcsúztatta el. A gyász- esetről a budapesti kir. közjegyzői kamara a következő gyászjelentést adta ki: „A *Budapesti Királyi Közjegyzői Kamara* mély fájdá-

lommal jelenti, hogy a királyi közjegyzői kar egyik legrégebbi érdemes tagja, *Dr. Stamberger Ferenc* m. kir. kormányfőtanácsos, budapesti kir. közjegyző közel négy évtizedes, rendkívül tiszteletre méltó közjegyzői működés után, mely alatt teljesen hivatásának szentelte életét, 1935. január hó 31-én hosszas szenvedés után meghalt. Megboldogult Kartársunkat folyó évi február hó 3-án d. u. 1 órakor a rákoskereszturi új izr. temető halottasházából fogjuk utolsó útjára elkisérni. Őszinte tisztelettel és kegyelettel őrizzük meg nemes emlékét!

Kinevezések. Az igazságügyminiszter *Fekete László* dr. kir. közjegyzőt 1935. évi januárius hó 1-től számított 3 évre az egységes birói és ügyvédvizsgáló bizottság tagjává újlag kinevezte. — A kormányzó *Nagy Dezső Bálint* dr. budapesti ügyvédet a magyar királyi közigazgatási bírósághoz ítélelőbíróvá nevezte ki. Örömmel kell megemlékeznünk erről az illusztris kinevezésről, amely a magyar jogi szaksajtó egyik legkiválóbb és legszorgalmasabb munkását érte. Különlegesen értékes és számottevő harcosa *Nagy Dezső Bálint* dr. annak az újabban mind erőteljesebb formában jelentkező mozgalomnak, amelynek egyik jelentős harci területe éppen a Kir. Közjegyzők Közlönye s amelynek jogszolgáltatási és jogkulturális nézőpontokból annyira nagyfontosságú célja a jegyzői magánmunkálatok megszüntetése. A nagy érdemei és előkelő képességeihez méltóan fontos állásba került *Nagy Dezső Bálint* dr. különben a Magyar Jogi Szemle és az Illetékügyi Szemle című szaklapoknak szerkesztője s hisszük, hogy értékes jogi és illetékügyi irodalmi munkásságára a jövőben is számíthatunk.

Régi családi név használatának engedélyezése. *Czinder Jenő* dr. szerencsi kir. közjegyzőnek a m. kir. belügyminiszter megengedte, hogy a jelenlegi vezetékneve helyett a régi családi nevét a „*Czindery*“-t használhassa.

Kamaraközi értekezlet. December hó 7-én Budapesten *Lázár Ferenc* dr. felsőházi tag iroda helyiségében és az ő vezetése alatt kamaraközi értekezletet tartottak, amelyen megjelentek az elnökön kívül *Galánffy János* dr. felsőházi tag debreceni, *Pottyondy Béla* dr. szombathelyi kamarai elnökök, *Barcs Ernő* dr., *Demkó Pál* dr., *Fekete László* dr., *Holitscher Szigfrid* dr., *Kőrössy Bertalan* dr., *Örley Dénes* dr. és *Szemerjay-Petrán Tibor* dr. kir. közjegyzők. Az értekezlet egyetlen tárgya az elmúlt év október hó 10. napján az igazságügyminiszteriumban megtartott ankét eredményeként az örökösödési eljárással kapcsolatos közjegyzői díjak arányosítása tár-

gyában kibocsátandó rendeletre vonatkozó felterjesztés megvitatása volt. A felterjesztés tervezetét *Galánffy János* dr. ismertette s beható tárgyalás után a kamaraközi értekezlet megállapította a felterjesztés szövegét. Az értekezleten kialakult álláspontoknak megfelelő felterjesztést *Barcs Ernő* dr. készítette el s azt még december közepén be is nyújtották az igazságügyminiszterhez. A felterjesztésnek megfelelő rendelettervezetre vonatkozólag az igazságügyminiszteriumban újabban is ismételt beható tárgyalások voltak.

A szegedi kamara rendkívüli közgyűlése. A szegedi kir. közjegyzői kamara az elmúlt év december 28. napján Szegeden rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen megjelentek: *Albertényi Andor* dr., *Antal Gyula János* dr., *Bogdán Ernő* dr., *Demkó Pál* dr., *Földes Béla* dr., *Gálffy Ferenc* dr., *vitész Kozma György* dr., *Mázor Elemér* dr., *Mikó Kálmán* dr., *Nagy Béla* dr., *Sirsich György* dr., *Svastits Benó* dr. és *Tarján Béla* dr. közjegyzők. A közgyűlést *Jedlicska Béla* dr. elnök nyitotta meg, bejelentvén, hogy időközben Szentgotthárdra helyeztetvén át, elnöki tisztségéről lemondott és hogy *Aigner Károly* dr. szegedi kir. közjegyző elhalálozván, a kamara választmányában egy póttag helye is megüresedett. A választások megejtése végett hívta össze a rendkívüli közgyűlést s a szavazás eredményeként a leadott 13 szavazatból 12 szavazattal elnökké *Sirsich György* dr. szegedi kir. közjegyzőt választották meg. E választás következtében megürült választmányi rendes tagsági helyre *Gálffy Ferenc* dr. szegedi, a póttagsági helyre pedig *vitész Kozma György* dr. hódmezővásárhelyi kir. közjegyzőt választották meg. *Demkó Pál* dr. makói közjegyző kamarai titkári állásáról lemondván, a kamara a titkári teendők ellátásával *Gálffy Ferenc* szegedi közjegyzőt bízta meg. A választások eredményének kihirdetése után *Jedlicska Béla* dr. meleg szavakkal köszönte meg a közgyűlésnek és a kamara területén működő közjegyzőknek hosszú elnöki tevékenysége alatt tanúsított bizalmát és ragaszkodását, majd szeretettel üdvözölte a kamara új elnökét. *Sirsich György* dr. elfoglalva az elnöki széket, a közgyűlés bizalmát megköszönte, majd méltatta *Jedlicska Béla* dr. öt évtizedes közjegyzői és másfél évtizedes kamarai elnöki eredményes tevékenységét. Hasonlóan elismerő szavakkal méltatta *Demkó Pál* dr. titkári működését. Röviden vázolta ezek után elgondolásait, amelyek alapján a kamarát elnöki mi-

nőségében vezetni kívánja s jelezte, hogy e részben irányító elvként mindenkben a méltányossággal párosult igazságosságot fogja szem előtt tartani. Az elnöki beköszöntő után a közgyűlés Jedlicska Béla dr. volt elnököt és Demkó Pál dr. volt titkárt a kamara érdekében kifejtett érdemes tevékenységeik elismeréseként a szegedi kamara örökös tiszteletbeli elnökeivé választotta meg.

Olasz megemlékezés az országos egyesület jubileumáról. A milanoi „Corriere Notarile“ című közjegyzői szaklap múlt évi 22. számában meglehetősen meglehetősen jelent meg Avv. Cav. G. B. Curti-Pasini milanoi közjegyző tollából. A közleményben, amelyet *o. Rónay Károly* dr. juttatott el magyar fordításban hozzánk, megemlékezve az országos egyesület fennállásának félszázados évfordulójáról, folytatólag a következőket írja az illusztris olasz karsunk: „A közjegyző kiváló jogi tudása, hagyománytisztelete dacára gyakorlatias észjárása, méltányos jószívűsége, elfogulatlan tökéletes igazságérzete, magas általános műveltsége és határtalan pártatlansága olyan kiváló államfenntartó tulajdonságok, melyek mint követendő példa tündökölnek a polgárság előtt. Ebből az ünnepből a közjegyzőség megerősödését látjuk, — tehát megizmosodott a legértékesebb polgárság is. Még sokkal fokozottabban kívánjuk ezt a jövőre is, mint az „ars notariale“ szaktársai!“ —

Közjegyzői kamarai terület módosítása. Az igazságügy-miniszter 36697/1934. I. M. számú rendeletével a zalaegerszegi kir. törvényszék területét a pécsi közjegyzői kamara kerületéből a szombathelyi kamara kerületébe csatolta át.

Haszonélvezeti stb. jog törlése. Az ingatlanok forgalmának megkönnyítése nemcsak magán — hanem közérdek is. A megkönnyítésnek minden esetre egyik nélkülözhetetlen feltétele, hogy az ingatlanokra bekebelezett, de megszűnt személyes szolgalmak és telki terhek, mint a haszonélvezet, özvegyijog és a kikötmények, életjáradékok minél előbb és minél egyszerűbb módon törölhetők legyenek. Ezzel a céllal egyáltalában nem áll ellentétben a 44982/1892. I. M. sz. rendelet, amelyet mégis egyes bíróságok félreértének, illetőleg helytelenül magyaráznak és alkalmaznak.

Az idézett rendeletnek abból az intézkedéséből ugyanis, amely szerint a bejegyzés által terhelt fél csak a jogosult személy halála időpontjától számított három év lejárata után kérheti a fentebb említett szolgalmak, vagy telki terhek törlését, a tévedésben levő bíróságok azt következtetik, hogy ilyen terhek törlésének egyáltalában csak a jelzett három év lejárta után lehet helye, holott a rendelet ezt az egyébiránt a gyakorlatban túlságosan hosszúnak bizonyult határidőt nem általában szabja meg, hanem csakis a terhelt, vagyis a kötelezett, nem pedig a jogosult

félre nézve. Ebből kétségbe vonhatatlanul következik, hogy miként a jogosult maga bármely pillanatban megengedheti a javára bekebelezett szolgalmaknak, vagy telki terheknek törlését, ugyanúgy a jogosult jogutóda, örököse is hasonlóképen rendelkezhetik, amivel ellenkező felfogás azt eredményezné, hogy a jogosult nem rendelkezhetné a saját jogával.

A telekkönyvi jognak nagytekintélyű ismerője és magyarázója és az igazságügyi minisztériumban éveken át irányítója, néhai dr. Imling Konrád A magyar telekkönyvi jog című kézi könyvének Külön szabályok... a jogosítottak élettartamához... kötött jogok törlésére külön fejezetében azt mondja, hogy a fentebb említett jogoknál fogva követelhető szolgáltatásoknak és támasztható igényeknek épp úgy, mint az esedékes kamatoknak biztosítása csak bizonyos meghatározott időn át nyújtható, miért is az idő elmultával — amennyiben ez alatt a bejegyzésre alapítható követelés érvényesítésére semmi törvényes lépés nem történt — célszerűnek mutatkozik a kitörlést megengedni annak igazolása nélkül is, hogy a bejegyzés szerint jogosított személy, vagy ennek örököse a kitörlésbe beleegyezett.

Dr. Imling Konrádnak ilyen értelmű legilletékesebb magyarázatából és az erdélyi tkvi rendtartásnak általa idézett 79/a. §-ából, amely szerint

kikötvények, életjáradékok és haszonélvezeti jogok törlése az örökösök beleegyező nyilatkozata nélkül csak akkor rendelhető el, ha a jogosult elhalta óta három év már lefolyt, nyilvánvaló, hogy a három év a jogosultnak jogutódai, örökösei érdekében van megállapítva oly célból, hogy a határidő alatt a jognál fogva követelhető szolgáltatások, vagy támasztható igények magából az ingatlanból érvényesíthetőleg biztosításának a bejegyzett jogból származó követelés iránt indított pernek telekkönyvi feljegyzésével. Ellenben, ha a jogosult jogutódainak, örököseinek nincs okuk ily jogot érvényesíteni, úgy ők kétségtelenül jogosultak a bekebelezett személyes szolgalmakat és telki terheket bármikor törölni.

A szóban levő rendeletnek ilyen egyedül helyes értelmezése alapján a hagyatéki ügyek örökösödési egységébe a következő pontot szoktam beiktatni:

Az örökösök beleegyeznek abba, hogy a .....-i betétben felvett ingatlanokra a ..... tksz. végzéssel örökhagyó javára bekebelezett haszonélvezeti, vagy kikötményi jognak törlése bekebelezessék.

Sőt e nyomon tovább menve olyan esetekben, amelyekben vagyontalanul elhalt egyén javára van haszonélvezeti stb. jog bekebelezve és a három év lejárta előtt szükség van annak törlésére, a következő szövegű nyilatkozatot szoktam szerkeszteni:

Alulírottak, akik a .....-n .....-én vagyontalanul és végrendelet nélkül elhalt .....-nak gyermekei és ennek folytán örökösei lettek volna, ha utána vagyon maradt volna, ebbeli minőségükben beleegyeznek abba, hogy stb.

Ilyen utóbbi nyilatkozatnak pótlásául, illetőleg megelőzéséül szolgál az alábbi szöveg, amelyet szerződésekben és hagyatéki ügyekben itt már alkalmazásban találtam és én is alkalmazom:

Ajándékozó (aki fenntartja magának a haszonélvezeti jogot) kizárólag önmagának tartja fenn a haszonélvezet gyakorlásának és érvényesítésének jogát s ennél fogva és tekintettel arra, hogy minden vagyonát elidegenítvén halála után vagyon hiányában hagyatéki eljárásnak helye nem lesz, már most belegegyezik abba, hogy az ő javára bekebelezendő haszonélvezeti jognak törlése az ő halála után e szerződés és a halotti anyakönyvi kivonata bemutatása ellenében azonnal bekebeleztesse.

Megjegyzem még, hogy a bíróság a három évnél korábbi törlés megtagadásában nyilvánuló újabb gyakorlata indokául azt is állítja, hogy a kincstár érdekére való tekintettel sem szabad a törlést előbb megengedni. Ez az ok valóban teljesen tarthatatlan, mert hisz a telekkönyvi hatóság, ha nincs a kir. kincstár javára felülkebelezés, a törlést akadály nélkül elrendelheti és nem tartozik értesíteni és nem is értesíti a kir. adóhivatalt a törlésről sem akkor, ha az élő jogosult kérelmére, sem akkor, ha a három év lejártá után a meghalt jogosult jogutódja kérelmére rendeli el a törlést.

A fentebbi szövegek éveken keresztül elérték kívánatos céljukat, de újabban az előző (precedens) esetek dacára elutasításban részesültek, miért is indítva érzem magamat arra, hogy a t. Kartársaknak hozzászólását kérjem azonfelül, hogy az igazságügyi minisztérium osztályától is kértem a szóban levő rendelet illetékes értelmezésének szíves közlését. Dr. F é s ü s György. Cegléd.

A kamarák közleményei. Az elmúlt félévben a debreceni kir. közjegyzői kamara a jelöltek névjegyzékébe bejegyezte 1934. X. 8-án Fitos Jenő dr. helyettest, néhai dr. Grosschmid Géza miskolci közjegyzőhöz Dorka István dr. jelöltet 1934. XII. 1-én Szotyori Nagy Sándor dr. kiskvárdai közjegyzőhöz és Csuka András dr. jelöltet 1935. I. 11-én Mándy András dr. hajdunánási közjegyzőhöz. — A budapesti kamara ugyanabban az időben a közjegyzők lajstromába bejegyezte 1934. XI. 5-én Matheovits Ferenc dr. vámosmikolai kir. közjegyzőt, a közjegyzőjelöltek lajstromába bejegyezte 1934. VI. 22-én Körössy János jelöltet Körössy Bertalan dr. budapesti közjegyzőhöz, VI. 25-én Biró Pál dr. jelöltet Benkő Lajos dr. ceglédi közjegyzőhöz, VII. 18-án Borszéki Ákos helyettest Králik Árpád dr. budapesti közjegyzőhöz, VII. 18-án Fülöp József dr. helyettest Csák Szilárd dr. sárbogárdi közjegyzőhöz, VII. 30-án Borszéki Ákos helyettest Richter Richárd dr. budapesti közjegyzőhöz, IX. 26-án vitéz Barcza Ferenc dr. helyettest Csomasz Béla dr. dunavecsei közjegyzőhöz, X. 1-én Praznovszky Endre dr. jelöltet Szentiványi Géza dr. gödöllői közjegyzőhöz, X. 8-án Molnár Kálmán dr. helyettest Pekker Emil dr. bicskei közjegyzőhöz, XI. 8-án Hajnal Bálint dr. helyettest Matheovits Ferenc dr. vámosmikolai közjegyzőhöz, ugyancsak a jelöltek lajstromában törölte VI. 16-án Gulyás József dr. jelöltet vitéz Tóthfaludy Aladár dr. budapesti, VII. 18-án Borszéki Ákos helyettest Richter Richárd dr. budapesti, VII. 30-án Borszéki Ákos helyettest Králik Árpád dr. budapesti, VIII. 3-án vitéz Barcza Ferenc dr. helyettest Csomasz Béla dr. dunavecsei, VIII. 31-én Varga Ottó dr. jelöltet Jakab Zoltán dr. balassagyarmati, VIII. 31-én Biró Pál dr. jelöltet Benkő Lajos dr. ceglédi, X. 1-én Riegler Imre dr. jelöltet Kiss József dr. budapesti, X. 18-án Fülöp József helyettest Csák Szilárd dr. sárbogárdi, X. 30-án Falcione László dr. helyet-

test Fekete László dr. budapesti, XI. 19-én Lengyel Soma dr. helyettest Meixner László dr. váci, XI. 30-án Hajnal Bálint dr. helyettest Matheovits Ferenc dr. vámosmikolai, XII. 31-én ifj. Hedry Aladár dr. jelöltet Hedry Aladár dr. budapesti közjegyző irodájából.

A magyar közjegyzői emlékek gyűjteménye. Boda Ernő dr. budapesti ügyvéd, az Országos Ügyvédmúzeum előadója s annak kiváló szervezője az országos egyesület félszázados jubileuma alkalmából az Országos Ügyvédszövetség igazgató tanácsához az alábbi indítványt nyújtotta be:

„A Királyi Közjegyzők Országos Egyesülete a folyó évi december hó elején tartandó díszközgyűlésen fogja ünnepelni fennállásának 50-ik évfordulóját.

Indítványozom, hogy ez alkalomból ügyvédségünk társadalmi szervezete: az O. Üsz. a közjegyzői kar iránti kollegiális nagyrabecsülésének a következőképpen adjon kifejezést:

A Szövetség Muzeuma az egyetemes jogélet okirati, nyomtatványi és tárgyi emlékeinek gyűjtésével jogász nemzetünk jogi muzeumának kialakításán munkálkodva elsősorban régi jogéletünk egyik alapvető intézményének a magyarországi hiteles helyeknek, valamint a királyi közjegyzői intézménynek maradandó emléket állítson olyképen, hogy gyűjteménytárában külön e célra kiképzendő teremben helyezze el a közjegyzői karra vonatkozó már meglévő emlékeit, egyben egy középkori hiteles hely régies berendezésű írószobáját ehelyütt stílszerűen rekonstruálja.

Indokolás: A Budapesti Ügyvédi Kamara 1933. évi működéséről szóló jelentésében a következő foglaltatik: Kamaránk az Országos Ügyvédmúzeum kari és közművelődési feladatait méltányolva, állandó kiállítási helyiségekhez juttatta a szakgyűjteményt, azzal az elgondolással, hogy az Országos Ügyvédmúzeum az ügyvédség, a bíróságok és a közjegyzők, vagyis az egyetemes jogélet szerveinek oly gyűjteménytára legyen, amely jogásznemzetünk eddig hiányzó egyetemes jogi muzeumává lesz fokozatosan kifejleszthető.

Pap József kamaránk elnöke tovább fejleszti a gondolatot, amennyiben reámutat e kérdés országos jelentőségére és felhívásai-ban valamennyi társ kamarát csatlakozásra szólítja fel e cél megvalósítása érdekében.

Indítványozom, méltóztassék a középkori hiteles hely archaikus írószobájának berendezése művészi kiképzése színes üvegablakkal, neon villanyvilágítású tárlókkal való ellátása és muzeális anyagának kiegészítése érdekében a szükséges pénzügyi alapot olyképp létrehozni, hogy valamennyi kamarához valamint egyes kar-

társakhoz megkeresést intézve őket a muzeum alapító tagjaiul meg nyerhessük.

A munkálatok létrehozásával a t. Szövetség nagy mértékben előmozdítaná a nemzeti jogi muzeum tervbevett kiépítését, illetőleg a jogélet minden tényezőjének lehetővé tenné saját önálló gyűjteményünk kialakításáig az egyetemes gyűjteménytárba való beleilleszkedését.

A budapesti Ügyvédi Kamara székháza jogéletünk úgyszólván valamennyi gyakorlati célú és tudományos összejöveteli részére nyújt hajlékot. A fent említett emlékszoba létesítésével és művészies kiképzésével a külföldről idelátogató jogászközönségnek jogéletünk fejlődését előnyösen mutatná be.

Hazai közönségünk szempontjából pedig a történeti és tudományos vonatkozásán felül annak a demonstrálására is hivatott, hogy rámutasson a jogkereső közönség előtt a lateiner hivatásu szellemi vezérkar szabad kereseti pályán működő rétegének tudományos alapjaira, amely tényeknek a nagyközönség előtti bemutatása a zugirászokkal szemben közös érdekvédelmi területen nagyfokú erkölcsi jelentőséggel bír.

A magyar közjegyzői kar igaz örömmel vesz tudomást erről az indítványról, amely újabb dokumentuma a magyar ügyvédi és közjegyzői kar között egyre szilárdabbá és közvetlenebbé való együttérzésnek s átérzi a fontosságát annak, hogy a kitünően megszervezett s értékes anyagban egyre növekvő ügyvéd muzeum a közjegyzői kar emlékeinek összegyűjtését is programjába vette.

A kir. közjegyzőhelyettesek egyesületének közgyűlése. A Magyarországi kir. közjegyzőhelyettesek országos egyesülete 1934. december hó 8. napján tartotta meg közgyűlését. — Antalffy Zsiros Aladár dr. elnök megnyitóbeszédében ismertette az elmúlt év eseményeit. A Csonkaország területén 81 helyettes működik, akik közül kettő volt közjegyző és 12 nyugdíjas. A 67 helyettes közül 1—15 éve, 1—13, 2—12, 1—11, 4—10, 6—9, 11—8, 5—7, 9—6, 5—5, 2—4, 8—3 és 11—2 éve működik; s így 10 évet meghaladó idő óta működik 13.5%, 8 évnél hosszabb idő óta 38.7% és 6 évnél hosszabb idő óta pedig 59%. Közülük mintegy 60% hadviselt és 48% a nős. Az 1933. áprilisában tartott utolsó közgyűlés óta 1933. évben öt állás üresedett meg; kinevezettek Tamásfalvy Thury Géza dr. 10 évi, Kiss Dezső dr. 12 évi és Erdőhegyi János dr. 5 évi helyettesi működés után. — Az 1934.

évben csupán egy állás üresedett meg, amelyet karon kívül levő személylyel töltöttek be.

Sziráky László dr., az egyesület alelnöke olvasta fel ezután „A kir. közjegyzőhelyettesek problémái és a közjegyzői rendtartás reformja” című kitűnő értekezést, amelyet e közlöny ebben a számában egész terjedelmében közlünk.

Kozányi Pál dr. terjesztette elő a pénztári jelentést, amely szerint a pénztári maradvány 292.99 P. — Ezt a közgyűlés tudomásul vette és a pénztárosnak a felmentvényt megadta. Elhatározta egyuttal a közgyűlés, hogy az 1934. évre 4 P-ben megállapított, de jórészen be nem fizetett tagdíjak utólagos befizetésére hívja fel a tagokat, mert új névsort akar az egyesület kiadni, amihez a rendelkezésre álló összeg nem elég. Az 1935. évre fizetendő tagdíj összegét a közgyűlés 2 P-re szállította le, remélvén, hogy ezt a csekély összeget mindannyian haladéktalanul befizetik. — Befizetések Bozányi Pál dr. kir. közjegyzőhelyettes címére eszközöndők: (Budapest, IV., Petőfi Sándor u. 3.). A közgyűlés a felmentvényt az egyesület tisztikarának, illetve intézőbizottságának megadta.

Az egyesület elnökévé a közgyűlés Antalffy Zsiros Aladár dr., az intézőbizottság tagjaiul pedig Sziráky László dr., Diemár Kálmán dr., Hajnal Bálint dr., Balogh János dr., Debreczeny Dezső dr., Kozányi Pál dr., Hirkó Boldizsár dr. és László Béla dr., — póttagokká pedig Szakáts István dr., Magyary Kossa Zoltán dr., Gyöngyösi Arisztid dr. és Susich Ervin dr. kir. közjegyzőhelyetteseket választotta meg.

A közgyűlés felkérte az egyesület vezetőségét, hogy Lázár Andor igazságügyminiszter úr Őnagyméltóságának az egyesület hálás köszönetét tolmácsolja az elmúlt évben az egyesület irányában tanúsított jóindulatáért, felkérte továbbá arra is, hogy adja át Őnagyméltóságának Sziráky László dr. értekezését s végül kérje meg Őnagyméltóságát arra, hogy a közjegyzői állások apasztása során vegye azt is fontolóra, hogy minden megszüntetett állás, egy, a kinevezésre régen váró és sanyarú viszonyok között élő, helyettes elől veszi el az állásba juthatás reményét.

Az elnök végül megköszönte hogy az ülésen a vidék részéről is nagy számban — összesen 26-an vettek részt.

Itt említjük meg, hogy a közjegyzőhelyettesek, mint ed-

dig is, minden hó második keddjén, 6 óra után Budapesten a Belvárosi kávéházban találkoznak. (Beküldték.)

Jegyzői magánmunkálatok. Anyagtorlódás miatt ezúttal meg kell fosztanunk olvasóinkat attól a gyönyörűségtől, hogy a jegyzői magánmunkálatokból folytatólagos bemutatót adjunk. Meg kell emlékeznünk azonban a Borsod—Gömör vármegyei jegyzői egyesület legutóbbi közgyűlésén előterjesztett és egyhangúlag elfogadott arról az indítványról, amelynek alapgon dolata, hogy a *falu jegyzőjét adják vissza falujának*. A sok rendelet végrehajtása, a sok hivatalos és a különböző intézmények fenntartásával járó munka ugyanis az indítvány szerint annyira igénybe veszi a falu jegyzőjét, hogy nem marad ideje a falu fejlesztésével és a falu népével foglalkozni. Ezt az indítványt a magunk részéről is a legmelegebben támogatni, készséggel hajlandók vagyunk. Kifejezetten hangsúlyozzuk azonban, amiről az indítvány említést nem tesz, hogy a jegyzőt akkor adják vissza tökéletes mértékben falujának, ha a működési körébe nem tartozó s csupán mérhetetlen károkat okozva gyakorolt magánmunkálati jogosítványukat tőlük megvonják. Ezek miatt nem ér rá a jegyző hivatalos ügyeit megfelelően ellátni s a falu ügyeivel a kívánatos mértékben foglalkozni. Nagyon örvendetesnek tartjuk, hogy végre a jegyzők is ráeszméltek arra, hogy munkakörük túlméretezett úgy az idő, mint elsősorban a képesség dolgában. Most már rövid az út — éppen csak egy kis önzetlen őszinteségi feleszmélés — a valóság felismeréséhez. Mert igenis a magánmunkálatok akadályozzák a községi közigazgatás kívánatos zavartalan menetét és fejlődését. Adják tehát vissza a falunak jegyzőjét s tegyék ezt haladéktalanul és a legcélravezetőbb eszközzel, azzal t. i., hogy az okiratszerkesztést is adják vissza azoknak kizárólagos hatáskörébe, akik erre megfelelő képesítéssel és gyakorlattal rendelkeznek.

A városi (községi) ingatlan átruházási illeték újabb szabályozása. A minisztérium 11.150/1934. M. E. szám alatt a városi, illetve községi ingatlan vagyonátruházási illetékek ügyében újabb rendeletet bocsátott ki, amelynek mindenestre az a nem szándékolt eredménye meglesz, hogy az ügyletkötéseket jelentősen megnehezítve, az ügyleti forgalom újabb lényeges csökkenését fogja eredményezni. A rendelet az 1920:XXXXIV. t. c. 117. §-a helyébe, amely a községi vagyonátruházási illetékre vonatkozó szabályrendeleteknél követendő elveket állapítja meg, a következő ren-

delkezéseket lépteti életbe: Az 1. §. 1. pont szerint a szabályrendeletben ki kell mondani, hogy amely esetekben a város, illetve község területén levő ingatlan tulajdonjogának átszállása, vagy átruházása után az állami ingatlan vagyonátruházási illetéket pénzben kell fizetni, az átszállás vagy átruházás egyúttal városi, illetve községi illeték alá esik. Ha ellenben a tulajdonjog átszállása után a kincstári illetéket bélyegjegyekben kell leróni, valamint ingatlan haszonélvezeti, vagy használati szolgálmi jogának átszállása, vagy átruházása esetében városi, illetve községi illetéket fizetni nem kell. (Az 1. §. 1. pontjának most idézett rendelkezései szerint tehát hagyatéki ügyekben, ha az illetékek összege 50 pengőt meg nem halad, s így az bélyegben rovandó le, városi, illetve községi vagyonátruházási illeték nem jár. Az eddigi jogszabályokkal szemben újítás az, hogy haszonélvezeti jog bekebelezése után külön városi, illetve községi illetéket fizetni nem kell.) A 2. pont szerint az illeték kulcsát a szabályrendelet 0.5, 1, vagy 1.5%-ban állapíthatja meg. A 3. pont szerint a városi, illetve községi illeték anyagi és alakijogi, valamint büntetőjogi szabályozása azonos a kincstári vagyonátruházási illetékre nézve érvényes jogszabályokkal, vagyis a városi, illetve községi illeték mindenkor követi a kincstári illeték sorsát. A 4. pont szerint a községi illetéket nem lehet a községi lakosság egyes osztályának tulajdonában levő, a község egyes részein levő ingatlanokra, vagy az ingatlanok egyes ne-meire korlátozni. Az 5. pont arról rendelkezik, hogy ingatlanok élők között való visszterhes átruházása esetén a jogügylet bejelentésére kitűzött határidőn belül a vételár, illetve a becsérték után a kincstári illetéket felül a városi, illetve községi vagyonátruházási illetéket is be kell fizetni. (Vagyis a 15 napon belül való fizetés elmulasztása esetén, miként a kincstári illeték után, a községi illeték után is kamat jár.) A szabályrendelet a 6. pontban foglaltak szerint csak azokra az esetekre terjed ki, amelyekben az illetékhez való jog a szabályrendelet hatályba lépése után keletkezett. A 7. pont szerint a Budapest székesfőváros területén levő ingatlanokra vonatkozólag megállapított városi vagyonátruházási illeték 2.75%-os kulcsa továbbra is hatályban marad. A 2. §. szerint ezután csak olyan szabályrendeletet szabad jóváhagyni, amely az 1. §. rendelkezéseinek megfelel. A 2. §. 2. pont szerint a már jóváhagyott szabályrendeletek a most kibocsátott rendelet erejénél fogva átmenetileg az 1. §-nak megfelelő értelemben módosulnak. Ha a régi illetékkulcs a rendeletben megállapított százalékszámok egyikének sem felel meg, a megfelelő nagyobb százalékszámot kell alkalmazni. A 3. pont szerint a városok és községek kötelesek 1 éven belül a szabályrendeletükön a rendeletnek megfelelő módosításokat keresztül vinni s ennek rendjén az illeték kulcsát a rendeletben írt százalékszámok valamelyikében megállapítani. A rendelet 3. §-a adminisztratív intézkedéseket tartalmaz, a 4. §. szerint pedig a rendelet 1935. januárius 1. napján lépett hatályba.

A rendelet végrehajtása tárgyában a pénzügyminiszter 189.000/1934. szám alatt rendeletet bocsátott ki, amely rendelkezik többek között arról, hogy az adó és értékbizonyítványt kiállító hatóság a bizonyítványra köteles rávezetni azt, hogy az illető város, illetve község városi, illetve községi vagyonátruházási illeték szedésére jogosult és hogy mennyi a

megállapított illetékkulcs. A fizetési meghagyáson az állami és városi vagyónátruházási illetéket külön kell kitüntetni. Az új rendeletet kell alkalmazni mindazokban az esetekben, amikor az ingatlan vagyónátruházási ügyletet 1934. december 31. után kötötték, illetve amikor a hagyaték 1934. december 31. után nyílt meg.

Felhívás a tagdíjhátralékosokhoz. Az országos egyesület vezetősége ismételten is felhívja a tagokat a tagdíjhátralékoknak sürgős befizetésére és utal e részben a közlöny múlt évi októberi számában a 343. oldalon közöltekre. Az egyesület jubiláris ünnepségére tekintettel, eddig a lap expedálását nem szüntettük be. Ezzel a számmal azonban néhány nagyobb hátralékosnak a lap expedálását beszüntetni vagyunk kénytelenek s másrészt intézkedés fog történni a tagdíjhátralékoknak bírói úton való behajtása iránt is. Ennek elkerülése végett a hátralékos tagoknak érdekében áll a hátraléknak legalább is havi 5 pengős részletekben való letörlesztése. A tagdíjat kizárólag az egyesület 41.951. számú postatakarékpéntári csekkszámjára kell befizetni, amely célból ezen számhoz csekklapot mellékelünk. Ilyen hiányában a postán kapható 3 filléres zöld, üres (bianco) csekklapot kell használni.

Díjmegállapítási kérdés. Egy hagyatéki ügyet a közjegyző letárgyalván az iratokat beterjesztette az árvaszékhez. Az árvaszék egy közbenszóló határozatot hoz, amelyben jelzi, hogy örökhatyó után bizonyos követelés is maradt. Ugyanezt kijelentvén örökhatyó özvegye is, az iratok visszakerülnek a közjegyzőhöz, aki az árvaszéki határozatban jelzett követelésre folytatólag tárgyalást tart, amelyen az özvegy előadása és az árvaszéki határozatban foglaltak alapján a követelés pótlólag felvételét a hagyatéki vagyónállagba s megállapítást nyert arra vonatkozólag az örökösök örökösödési jogigénye. A folytatólagos tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt megállapodásokat az árvaszék jóváhagyta s az iratokat most már a követelésre vonatkozólag újonnan beszerzett iratokkal együtt visszaküldte a közjegyzőnek. A közjegyző a kölcsöniratokból megállapította, hogy a követelés mégsem örökhatyót, hanem az egyik örökösöt illette meg. Ez okból újabb tárgyalást tart s most már az özvegy is kénytelen elismerni az előző előadásával ellentétes tényállást, aminek következtében a követelés a vagyónállagból kihagyatott. A közjegyző díjait, a maga részéről teljesen jóhiszeműen járván el, természetesen a követelés alapul vétele mellett számítja fel, hiszen a felek megtévesztő előadása következtében kellett emiatt a követelés miatt két külön tár-

gyalást tartania. A felszámított díjakat a hagyatéki bíróság meg is állapította, végzése ellen azonban az özvegy — nyilván nem a legtökéletesebb következetességgel — felfolyamodást adott be. Ennek következtében a budapesti kir. törvényszék, mint felfolyamodási bíróság 21. Pf. 13.262/1934. számú végzésével a hagyatéki bíróság végzését megváltoztatta s a követelés után díjat nem állapított meg, mert a *törvényszék felfogása szerint* a közjegyző csakis a hagyaték tényleges cselekvő állapotának alapul vételével igényelheti díjait. Nem szorul bővebb indokolásra, hogy a törvényszék felfogása a méltányos jogszerűséggel és a 60.600/1926. I. M. rendelet 24. §. II. pont második bekezdésében foglalt rendelkezésekkel nem tökéletesen kongruál.

Közjegyzői szakkönyvtár. *osgyáni Rónai Károly* dr., az egyesület díszelnöke, a közjegyzői szakkönyvtár részére a következő jogtörténeti nézőpontból érdekes műveket ajánlotta fel: „Die Vorschriften über Rechtsgeschäfte ausser Streitsachen. Wien 1865.“ — „Notariatsordnung, Wien 1910.“ — „Die preussischen Gesetze betreffend das Notariat, Berlin 1895.“

Felhívás. Az országos egyesület jubileuma emlékére készült izléses levélnyomóból eddig mintegy 120 darab kelt el. Akik azt még megrendelni óhajtják, küldjenek be 5 P 50 f-t az egyesület 41.951 sz. postacsekkszámjára (zöld, üres csekkebefizetőlap 3 f.) februárius hó 14. napjáig, amely esetben azt címükre még februárius hó folyamán megküldik. Februárius végével a levélnyomóakció megszűnik. Akik a levélnyomót már megrendelték, azonban ki nem fizették, annak árát a fenti módon haladéktalanul küldjék be, mivel a költségeket az egyesület előlegezte.

Hirdetmény. A Kir. Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézete közjegyzőtagjaival a 15.600/1934. I. M. sz. igazságügyminiszteri rendelet (Nyugdíjszabályzat) 40. §. 3. bek. utolsó mondatának megfelelően itt közzétett jelen hirdetménnyel közöljük, hogy az intézőbizottság a mai napon tartott ülésében az egy-egy közjegyzőre eső havi járulék összegét az 1935. évre — a Szabályzat 40. §. 1. bekezdésének utolsó mondatával minimált — havi 50, azaz Ötven pengőben állapította meg. Kelt Budapesten, 1934. évi december hó 21. napján. Kir. Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézete. Fekete s. k. elnök.

Rendeletek.

176.370/1934. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékek az illetékek, továbbá a fényűzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengőértékre történő átszámítása.

10.888/1934. M. E. sz. A Pénzintézeti Központ közbenjöttével fogantatott kényszerfelszámolásokra vonatkozó rendelkezések módosítása.

10.900/1934. M. E. sz. A gazdatartozásokra vonatkozó egyes rendelkezések kiegészítése és módosítása.

186.400/1934. P. M. sz. Új váltóilletékbélyegek forgalombabocsátása.

10.800/1934. M. E. sz. A külfölddel szemben fennálló egyes tartozásoknak pengőértékben való befizetéséről szóló 6900/1931. M. E. számú rendelet újabb kiegészítése és hatályának további meghosszabbítása.

10.810/1934. M. E. sz. Az aranyban teljesítendő fizetésekről szóló 410/1932. M. E. számú rendelet hatályának újabb meghosszabbítása.

2.900/1934. P. M. sz. A külfölddel szemben fennálló egyes tartozásoknak pengő értékben való befizetéséről szóló 6.900/1931. M. E. számú rendeletben megszabott letételi köteleesség mérvének megállapítása.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Jogtudományi Közlöny. (69. évfolyam 42—47. szám.) A magyar jogászság részére sajnálatos meglepetéssel szolgált ennek a nagy múltú s mindenkor előkelő jogi színvonalat képviselő szaklapnak 46. száma, amely vezetőhelyen jelenti be, hogy a lapot a kiadó nyomdai vállalat 1934. év végén, a hetvenedik évfolyam küszöbén, gazdasági okokból beszüntetni kénytelen. Elszomorítóan jellemző jelenség a magyar gazdasági viszonyokra, hogy egy ilyen, a magyar jogi kultúrával egybeforrott, évtizedeken át kitűnően szerkesztett jogi szaklapnak is áldozatul kell esnie a hosszú évek óta nyomasztó és enyhülni még mindig nem akaró általános magyar gazdasági válságnak. Kiváló jogásznemzedékeket nevelt, a magyar elméleti és gyakorlati jogfejlődésben mindig irányadó befolyást gyakorolt ez a legrégebb magyar jogi szaklap, amely az 1866. januárius 2-án megjelent első számának szerkesztői előszava szerint „mindig készséggel kíván sorakozni azokhoz, akik a jogtudomány fejlődésében a közjólétet látják felvirulni. Készséggel szentelünk e lapon minden sort, munkásságunkban minden erőt s életünkben minden időt az új lánggra szított oltárnak, amely felett a jog istenképe áll”. Hét évtized minden elismerésreméltó eredményei után a lap megszűnését bejelentő búcsúcikkből a szerkesztőség borus melankóliával állapítja meg, hogy „ismét letörök egy darab a háború előtti Magyarország hagyományai-

ból, kultúrájából és szellemi értéktőkéjéből.” Hisszük azonban, hogy ez a búcsú nem a végleges megszűnés mélabús kísérő zenéje, csupán egy időszakos kényszerű szünetelés fölött való kesergés, amely szünetelést rövidesen követni fogja az újjáéledés. Ezt a hitünket megalapozni látszik a búcsú cikk zárómondata, amely szerint „azok az írók, akik a Jogtudományi Közlönyt jelentik, eszmei egységet alkotnak s remélhető, hogy az eszme ezúttal és előbb-utóbb testet fog ölteni.” Az újjáéledésre enged következtetni az utolsó számban a kiadóhivatalnak az a közlése is, hogy a közlöny további megjelenésére vonatkozóan az előfizetőket külön fogják értesíteni. A Jogtudományi Közlönyre a magyar jogéletnek valóban szüksége van s reméljük, hogy a gazdasági nehézségek leküzdésével a hét évtized értékes munkáját rövid szünet után folytatni fogják. Az újjáéledéssel kapcsolatosan egyébként minden jogosan kijáró elismerésünk ismételt nyilvánítása mellett csupán az a szerény észrevételünk van, hogy a némely közleményekben megnyilvánult nem egészen rokonszenves kritikai hangnem lehető tökéletesen tárgyilagossá fog átváltozni.

Egyebekben az utolsó számok szemléljét adva, a 42. szám Liebmann Ernő és Dukesz Gyula tollából hoz cikkeket. A 43. szám vezetőhelyen közli Krenner Zoltán dr. közjegyzőnek „A magyar közjegyzők ünnepe” című értékes cikkét, amelyben a magyar közjegyzői intézmény törvénybeiktatásának hatvanadik évfordulója alkalmából méltatja a közjegyzőségnek a magyar jogszolgáltatásban eredményesen betöltött jelentős szerepét. Külön cikkeket közöl még ez a szám Liebmann Ernőtől és Erdős Istvántól. A 44. szám első cikke, Teller Miksának, a közlöny kiváló főmunkatársának „Az okirati kényszer múltja és jövője” című, közjegyzői nézőpontból is különösen figyelemreméltó az a rövid tanulmánya, amely a Kir. Közjegyzők Közlönye ünnepi számában is megjelent. A 45. szám élén ugyancsak Teller Miksa búcsúztatja elismerő, meleg szavakkal a budapesti ügyvédi kamara elnöki tisztségéből távozó Pap Józsefet, aki ezt a nehéz, felelősségteljes állást majdnem két évtizeden keresztül osztatlan bizalom és tisztelet birtokában, mint az egész magyar ügyvédség vezére töltött be. A 46. számban „A szerzetesek után való öröklés” címen Pap István ny. kuriai tanácselnök írt a közjegyzői gyakorlatot is közvetlenül érintő kitűnő cikket, amelynek konkluziójaként megállapítja,

hogy az a szerzetes, aki ünnepi fogadalmat tett, nem szerzőképes s utána a rend örököl, míg az egyszerű fogadalmat tett szerzetes után közönséges öröklésnek van helye. Az utolsó számokban cikkeket írtak még Almási Antal, Nizsalovszky Endre, Nagy Endre, Keszthelyi Nándor és Munkácsi Ernő. Az ügyvédi Közlöny melléklap 39 számának élén Kövess Béla, a deszignált kiváló utód méltatja elődjének, Pap Józsefnek érdemeit s ugyanez a szám részletes közlést hoz a Sajtószemle rovatban a Kir. Közjegyzők Közlönye „gazdag és értékes” jubiláris számáról. A folytatólagos döntvénytári füzetek, ezek a népszerű kiadványok minden szám mellett megjelentek.

Magyar Jogi Szemle. (XV. évf. 10., XVI. évf. 1. szám) A XV. évfolyam utolsó száma vezető helyen közli Krenner Zoltán dr. kir. közjegyzőnek Közjegyzők jubileuma címen a magyar közjegyzői vonatkozású jubiláris ünnepek alkalmából írott értékes cikkét, amelyben az évfordulók jelentőségét méltatja s a közjegyzői intézménynek a jogkereső közönség evidens érdekeire tekintettel való kiépítése céljából a közjegyzői rendtartás reformjának mielőbbi megvalósítását sürgeti. Cikket írtak még ebbe a számba Ranschburg Nándor dr., Katona Gábor dr., Mattyasovszky Pál dr. és Ibrányi István dr. A Szemle és Kritikai Szemle rovatokban többek között megemlékezés van a közjegyzői jubileumok alkalmából egybehívott országos egyesületi díszközgyűlésről. Az Irodalom rovatba könyvbírálatokat írtak Schuster Rudolf dr., Nizsalovszky Endre és Szász István. A XVI. évfolyam első száma Dömötör László dr., Nyeiczkey Zoltán dr., Eisner Manó dr. és Kis Ernő dr. külön cikkeit hozza. A Szemle rovatban közlik, hogy a szerkesztő bizottság különösen értékes taggal gyarapodott, amennyiben Oswald István kuriai elnök felkérés következtében készséggel vállalta a szerkesztő bizottsági tagsági tisztséget. Ugyanitt hoz ez a szám részletes tudósítást a Magyarországi kir. Közjegyzők Országos Egyletének díszközgyűléséről. Az Irodalom rovat a Kir. Közjegyzők Közlönye jubiláris számáról emlékezik meg a következőkben: „Az egész magyar jogászvilágnak örömmel kell eltelnie, ha egy jogi organum jubileumot ül. A Kir. Közjegyzők Közlönye, ez a kitűnően szerkesztett lap a negyvenéves fordulójához érkezett. Ez alkalommal díszesen kiállított s 102 oldalra terjedő jubileumi számot adott ki a szerkesztőség.” Az elismerő szavak után az ünnepi szám tartalmát részletesen ismertetik. Mindkét szám rendes mellékletei a különböző szakjogi eset-tárak ezuttal is megjelentek ezeknek sorában különösen értékes a múlt évi utolsó szám mellékleteként megjelent Nemzetközi Jogtára, amely Geöcze Bertalan bevezető közlése után a nemzetközi jogi egyesület XXXVIII. konferenciájának teljes anyagát 60 oldalon hozza s így az egységes összeállításban áll e helyen az érdeklődő jogászközönség rendelkezésére. Meg kell még emlékeznünk arról is, hogy az idei első szám külső kiállításban előnyös újításokat vezetett be s tetszetősebb formában bocsátja az olvasó elé a lap értékes anyagát.

Kir. Közjegyzők Közlönye. (Jubileumi szám.) Nem a szerénytelen hivalkodás a célja annak, hogy e rovatunkban a Kir.

Közjegyzők Közlönye legutóbbi, a sorozatos közjegyzői vonatkozású évfordulók alkalmából kiadott ünnepi számáról külön is megemlékezünk. Csupán azt kívánjuk regisztrálni, hogy a szokatlanul nagy terjedelmű, értékes cikkekben és közelményekben gazdag, kiállítás és külső csín tekintetében is a magyar jogi szaksajtóban egészen kivételes ünnepi szám, amelyet kétszeres példányszámban jelentettünk meg, a magyar jogászközönség s a magyar, sőt a külföldi jogi szaksajtó körében is általános elismeréssel találkozott, amely elismerést készséggel utalunk át elsősorban a magyar jogszolgáltatásban fontos szerepet eredményesen betöltő közjegyzői intézmény s másrésről pedig a lap, különösen pedig az ünnepi szám, technikai előállításáért minden dícséretre rászolgált nyomdai vállalat javára.

Az Ügyvéd. (VI. évf. 11. és 12. szám.) Gerlóczy Endre, Oppler Emil, Menyhárth Gyula, Ribáry Géza és Szegő Ferenc budapesti ügyvédek szerkesztésében megjelenő ügyvédi, gazdasági, társadalmi és jóléti közlöny két legutóbb megjelent számában aktuális ügyvédi kérdésekről írtak cikkeket Gerlóczy Endre dr., Ballagi Ernő dr., vitéz Pétery dr., Hódy János dr., Gombos Ede dr., Székely Adolf dr., Tasnádi Nagy András dr., Menyhárth Gyula dr., Czigler Győző dr. és Krausz M. dr. Bőséges mennyiségben hoz ennek az elevenen szerkesztett szaklapnak mindkét száma igazságügyi sérelmeket és panaszokat, valamint ügyvédtársadalmi híreket. A 12. szám részletesen megemlékezik a közjegyzők országos egyesületének jubiláris közgyűléséről s a Kir. Közjegyzők Közlönye ünnepi számáról.

Polgári Jog. (X. évf. 10., XI. évf. 1. szám) A 10. számban Tunyogi Szücs Kálmán külön cikkben ismerteti a gazdatartozásokra vonatkozó bírósági gyakorlatot, amely természetesen az idevonatkozó jogszabályoknak a szakértő részére is nehéz tájékozódást nyújtó nagy tömegére való tekintettel eléggé ingadozó. Az idei első szám élén Meszlényi Artur dr. emlékezik meg a folyóirat 10 éves multjáról. Adalék a jogalkotás új irányaihoz címen Kolosváry Bálint dr. a budapesti egyetem tudós magánjogi profeszora írt folytatólag ebbe a számba még értékes cikket s ezenkívül Nyulászi János dr., Schuster Rudolf dr., Sövényházy Neuhold Ferenc, Székács Antal, Fellner Pál, Csorna Kálmán dr. és Sárffy Andor dr. cikkeit hozza még e szám. Mindkét szám a Jogalkotás, Joggyakorlat, Jogélet és Irodalom rovatokban bőséges mennyiségben hoz sok érdekes közleményt. A tavalyi utolsó szám külön mellékletként az 1934 évi tartalommutatót hozza.

Notariatszeitung. (Az osztrák közjegyzők közlönye 76. évf. 12. és 77. évf. 1. szám.) A múlt évfolyam utolsó száma cikkeket hoz többek között a kiscgazdák örökösödési szerződéseiről (Müller Adolf dr.), a telekkönyvi hatóságok eltérő gyakorlatáról (Hoyer Hans dr.), a nem házastársak között való tulajdonközösségről (Stefanelli Emerich dr.), az idei első szám pedig a bírói megbízotti díjak behajtásáról (Graschopf Hans dr.), az ingatlanrészletek tehermentes leírásáról (Almási Ludwig).

Mindkét szám közöl határozatokat a felsőbbíróságok legújabb gyakorlatából, a közjegyzői karra vonatkozó személyi híreket s könyv és folyóirat bírálatokat.

A Jogi Hirlap új döntvénytárának büntetőjogi kötete a közelmúltban hagyta el a sajtót. A mű anyaga felöleli a kir. Kuria 1930. szeptembere óta az 1933. évi szeptember haváig hozott határozatainak rendszeres feldolgozását, azonkívül az említett idő óta hozott fontosabb kuriai határozatokat is ismerteti. Az adott keret a Jogi Hirlapban megjelent anyagon túlmenően — a helyszüke miatt ott nem közölt — elvi jelentőségű kuriai határozatokat is feldolgozza. Az anyag rendszeres feldolgozásának és ismertetésének igen nagy körütekintést igénylő fáradságos munkáját Avédik Félix dr. a budapesti kir. büntető járásbíró elnöke végezte, akinek személye és a jogásztársadalomban már régen elismert szakavatottsága kezeskedik és biztosítékot nyújt a mű által minden vonatkozásban különben is igazolt érték mellett, amelyet hasonló munkától az érdeklődő jogászközönség remél és elvár. A Jogi Hirlap igen nagy szolgálatot tett, nemcsak a jogi irodalomnak, hanem a büntető jogszolgáltatás gyakorlati munkájában foglalatostkodó tényezőknek is azzal, hogy a mű kiadásával lehetővé tette az érdeklődő megbízható szakavatott tájékoztatását az utóbbi évek joggyakorlatáról. Nemcsak az egyes törvénysértéseket megszüntetni hivatott jogegységi határozatok közlésével, hanem a mindennapi gyakorlatban felmerülő elvi jogkérdések mikénti eldöntésére nézve irányadóul szolgáló felsőbb birói gyakorlat és az annak alapjául szolgáló jogelvek ismertetésével nagy hézagot pótol és ezirányu hasonló tökéletes mű hiányában nélkülözhetetlen. A jogesetek eldöntése iránt érdeklődő részére megkönnyíti a tájékozódást az időrendben szerkesztett törvénytár és azonkívül a jogesetre vonatkozó pontos tárgymutató. A mű bolti ára 6 P. A Jogi Hirlap előfizetői 50% kedvezmény mellett kaphatják.

Jogállam. (XXXIII. évf. 9—10. összevont füzet.) Vezetőhelyen Juhász Andort, a Kuria nyugalmavonult kiváló elnökét búcsúztatja egy meleghangú cikk, amely után sándorfalvi Pap István ny. kuriai tanácselnök „Az öröklési, jogi megállapítási per” kérdéséhez fűz értékes kommentárokat. Ezt követi az érdekes, különböző jogterületekről vett tárgyakról foglalkozó cikkek egész csoportja Alföldy Dezső dr., Kartal Ignác dr., Zsoldos Benő, Balázs P. Elemér, Sövényházi Ferenc dr., Medvigy Gábor dr. és Tóth László dr. tollából. Az Irodalom és Szemle rovatok hoznak még sok érdekes olvasnivalót.

Notariats Zeitung. (A csehszlovákiai német közjegyzők lapja 14. évf. 12., 15. évf. 1. szám.) A legutóbb megjelent két számba cikkeket írtak Fraind Hans dr., Stuckel Karl dr., Otto Camill dr., Oswald dr., Korb Friedrich dr. Felsőbírói határozatokat, egyesületi híreket, könyv és folyóiratszemplét közöl még e két szám.

Magyar Törvénykezés. (1934. évf. 22—24., 1935. évf. 1—2. szám.) Pongrácz Jenő dr. a gyakorlati jogászok számára különleges értékkel bíró elevenen szerkesztett szaklapjának legújabb, fent megjelölt számai a szokott praktikus tartalommal jelentek meg. Bevezetőnek hozzák a legújabb megjelent igazságszolgáltatási vonatkozású rendeletek teljes szövegét, majd áttekintő csoportosításban ismertetik a legújabb birói gyakorlatot s végül a Forum és A szerkesztő postája című állandó ro-

vatok sok érdekes kritikai megjegyzéseket közölnek. Külön meg kell emlékeznünk a múlt évi 23—24. számok Forum című rovatának arról a közléséről, amely szerint a Kuria 1066/1934. VI. számú ítéletével a hibás végrendeletet szerkesztő jegyző kártérítési felelősségét állapította meg. Mivel a jegyzői magánmunkálatok kiirtása tekintetében az illetékesek részéről komoly lépés nem történt — írja a közlemény, — a kártérítési perek nyújtotta törvényes eszközökkel kell a jegyzőket a jogi magánmunkálkodás területéről eltávolítani.

Illetékügyi Közlöny. (IX. évf. 10. és X. évf. 1. jubileumi szám). A múlt évfolyam utolsó számába a hatósági jóváhagyást igénylő jogügyeleteknél a bemutatási kötelezettségről ír Krausz Béla dr. ügyvéd s a csere után való városi ingatlan vagyónátruházási ügyekről pedig Kasztner Jenő számvevőszéki főnök. E szám a szemle rovatban a közjegyzők országos egyesületének jubiláris ünnepségeiről emlékezik meg, részletesen ismertetvén a díszközgyűlés lefolyását s a közlönynek jubiláris számát. Ez a közjegyzői gyakorlat nézőpontjából is fontos szerepet sikerrel betöltő folyóirat 1935 évben X. évfolyamát kezdvén el, ebből az alkalomból jubileumi számot adott ki, amelybe vezetőcikket Vargha Imre pénzügyi államtitkár írt „Gondolatok egy évforduló alkalmából” címen. További nagyértékű cikkek a jubileumi számban: Hegedüs Lóránt: Az illeték filozófiája, Benedek Sándor: A közigazgatási bíráskodás és az illetékjog, Föző Sándor: Az ingatlanokra vonatkozó haszonélvezet illetékkezeléséről, Andreánszky István dr.: Az ingatlanok értékelése az illetékek szempontjából, Avedik Félix dr.: Törvénykezési illetékek a büntetőbírói eljárásban, Kutasi Elemér dr.: A viszontbiztosítások után fizetendő felügyeleti díj, Ujlaki József dr.: Közvetett illetékemelés. Cikket írt végül e számba Barcs Ernő dr. budapesti kir. közjegyző is Az Illetékügyi Közlöny szerepe a közjegyzői gyakorlatban címen s cikkében azokról a jelentős kötelezettségekről emlékezik meg, amelyeket illetékjogi nézőpontból törvényes rendelkezések a közjegyzőkre rónak, majd azokat a kapcsolatokat méltatja, amelyek a közjegyzői kart a jubiláló szaklaphoz fűzik. A Szemle rovat a közigazgatási bíróság évnyitó üléséről hoz tudósítást, majd bőségesen közöl a pénzügyi igazgatással kapcsolatos személyi híreket. A szerkesztői üzenetek című rovatban a közjegyzői gyakorlatot érintő abban a kérdésben foglal állást a szerkesztőség, hogy a 11150/1934 M. E. sz. 1. §. szerint a kincstári illetéknek bélyegjegyekben való kötelező lerovása esetén, városi,

illetve községi vagyónátruházási illeték semmi esetben sem jár, hogy továbbá az 50 pengőnél kisebb kincstári illeték bélyegben rovandó le abban az esetben is, ha a pótlékkal együtt esetleg az 50 pengőt meghaladja. Ilyen esetben tehát városi, községi vagyónátruházási illeték nem jár. A jubiláló, a közjegyzői gyakorlatban is valóban nélkülözhetetlen szakközlönyt a magunk részéről is őszinte érzésekkel köszöntjük.

Joggyakorlat.

Magánjog.

1. Pénzből álló *hozományra* a férj mint valóságos tulajdonos jelentkezik a házasság megszűntével azonban a feleségnek, vagy az arra jogosítottnak a hozományul kapott törzsvagyon visszaadandó. — A hozomány visszakövetelhetése független a közszerzeménytől. — Nem befolyásolja a hozomány esedékessége után annak a tényleg átvett értékben való visszakövetelését az sem, hogy házassági életközösség tartama alatt visszterhesen szerzett ingatlanra a tulajdonjog a házastársak javára egyenlő arányban kebeleztetett be. — A férj csak abban az esetben veheti igénybe a hozomány állagát, ha a háztartási költségek a jövedelemből nem fedezhetők. (K. P. III. 4951/1933.)

2. *Lakóhelyül* azt a helyet kell tekinteni, ahol valaki azzal a szándékkal tartózkodik, hogy állandóan ott maradjon s amelyet vagyoni jogi személyiségének központjául választott. (K. P. III. 5438/1933.)

3. *Ajándékozás* esetén gazdasági lehetetlenüléstről nem lehet szó. — Az ajándékozó az ajándék szolgáltatását megtagadhatja, ha a szolgáltatás vagyoni romlásával járna, különösen ha egyéb kötelezettségeire tekintettel saját megélhetését, vagy azoknak a személyeknek eltartását veszélyeztetné, akiket a törvénynél fogva tartani köteles. (K. P. VI. 4248/1933.)

4. Annak elbírálása, hogy a kiskorú ingatlanának eladása az adott körülmények között szükséges, célszerű és indokolt volt, hogy tehát az ingatlan eladása a kiskorúra nézve előnyös-e vagy sem, az állandó bírói gyakorlat szerint a *gyámhatóság hatáskörébe* tartozik. Ezt a bíróság csak abban az esetben bírálhatja felül, ha a kiskorú ingatlanának eladása mellett visszteher nélkül köteleztetnék,

vagy jogokról visszteher nélkül mondaná le, mert az 1877. évi XX. t. c. 113. §-a szerint az ilyen jogügyleteket gyámhatósági jóváhagyás esetén is meg lehet támadni. (K. P. VI. 4801/1933.)

5. *A külföldi állampolgárok ingó hagyatékában való öröklésre* bárhol is vannak az örökösök, annak az államnak a jogszabályai az irányadók, amelynek az örökhagyó honosa volt. (K. P. I. 821/1934.)

6. *Az erkölcstelen ügylet* az elfogadott teljesítéssel érvényessé nem válik. Ha a felek a házassági vagyoni jogi kérdéseket a bontóper megelőzően, vagy annak folyamán akár érvénytelen ügylettel is rendezték, a feleség a végleges nőtartásra vonatkozó igényét abban az esetben is érvényesítheti, ha erre nézve a bontóperben jogfenntartó nyilatkozatot nem tett. (K. P. III. 5886/1933.)

7. Valamely *végrendelet visszavonása* történhetik akkép is, hogy az örökhagyó azt megsemmisíti (elégeti, összetépi, keresztülhuzza), vagy utasítására a megsemmisítést más hajtja végre. A végrendeletet akkor is megsemmisítettnek kell tekinteni, ha az örökhagyó a megsemmisítésre másnak utasítást adott s az annak ellenére, hogy a végrendeletet meg nem semmisítette, az örökhagyót azzal a kijelentéssel, hogy a megsemmisítés megtörtént, félrevezeti. (K. P. I. 5855/1932.)

8. *Téves feltevés* okából csak akkor tekinthető a végrendelet hatálytalannak, ha a feltevés a végrendelet tartalmára vonatkozik, nem pedig azokra az okokra, amelyek az örökhagyót a végrendeletkezés időpontjának vagy módjának megválasztására indították. (K. P. I. 54/1934.)

9. *Az özvegyi jog* korlátozott mértékének megállapításánál az ingatlanok tiszta hozadéka nem egy meghatározott évnél bevételei és kiadásai, hanem átlagos jövedelem és kiadás alapján állapítandó meg. A korlátozásnál olyan jövedelem is figyelembe vehető, amelynek eléréséhez az özvegy munkateljesítése szükséges. (K. P. I. 5313/1933.)

10. Az olyan jogügyletre vonatkozó *közjegyzői okirat*, amely szerint az egyik fél közalkalmazotti állásba való elhelyezése végett ígért a másik fél részére vagyoni ellenszolgáltatást (életjáradék) mint a jó erkölcsökbe ütköző ügyletet tartalmazó okirat *érvénytelen*. (K. P. VI. 6098/1933.)

11. Az örökös a *hagyományt* nem köteles kifizetni addig, amíg a hagyománnyal terhelt örökséget meg nem szerzi. A hagyó-

mány kiszolgáltatására irányuló követelést tehát csak a hagyaték jogerős átadásakor lehet az átértékelési igény záros határideje szempontjából lejáratnak tekinteni. (K. P. I. 1915/1934.)

12. Az a *végrendelet*, mely szerint örökhagyó minden vagyontát haszonélvezeti joggal férjére hagyta, ugy azonban, hogy ő arra kölcsönt fel nem vehet, azt el nem adhatja, férje halála után pedig a vagyont testvérei örököljék, helyesen csak akként értelmezhető, hogy az állag örökösök örökhagyó testvérei, a haszonélvezeti hagyományos pedig a férj. (K. P. I. 1500/1934.)

13. Ha a *végrendelkezésnek* alapjául és indokául az örökhagyónak valamely feltevése szolgál, a végrendelet hatályát veszti annak következtében, hogy a *feltevés téves* volt, avagy a feltevésnek az ellenkezője állott be. (P. H. T. 285.) A birói gyakorlatban kialakult ezt a jogszabályt csak abban az esetben lehet alkalmazni, ha örökhagyónak feltevése csak olyan ténykörülmeny tekintetében bizonyult tévesnek, vagy áll be annak ellenkezője, amelynek az adott esetben meg nem döntött törvényes vélelem értelmében az eset körülményeiből s az általános élettapasztalatokból megállapíthatóan döntő befolyása lehetett örökhagyó végrendelkezésére vonatkozó akaratelhatározására. (K. P. I. 1765/1934.)

14. Az *özvegyi jog korlátozása* (megszorítása) esetén az özvegy a haszonélvezet alól mentesített örökségi jutalék hasznait már a kereset indításától kiadni tartozik. Ez alól a bíróság az özvegy javára különös méltánylást érdemlő esetekben kivételt tehet. Nincs helye ily kivételnek az 1840:VIII. t. c. 18. §-a esetében. (A Kuria jogegységi tanácsának 69. számú polgári döntvénye.)

15. *Házastársak között létesült* azt a *jogügyletet*, amelynek érvényességéhez az 1886. VII. t. c. 22. §-a közjegyzői okiratot kíván, abban az esetben, ha az ügylet teljesedésbe ment, a közjegyzői okiratba való foglalás elmaradása miatt maguk a házastársak sem támadhatják meg sikerrel.

16. A *közszerzeményi igény* a házasság megszűntével válik érvényesíthetővé és az annak érvényesítéséhez való jog az elhalt házastárs bármely örökösét és ekként örökbefogadott gyermekét is megilleti. (K. P. I. 3574/1933.)

17. Abban az esetben, ha a *köteles rész* alapjául szolgáló vagyontárgyak értéke az öröklés megnyíltától, illetve az ajándékozástól kezdve addig az időpontig, amíg a köteles részt ki kell adni, az általános gazdasági válság miatt nagy mértékben csökken az

örökség megnyíltakor, illetve az ajándékozáskor volt értékek alapján megállapított köteles részt az alapul szolgáló vagyon értékcsökkenésének méltányos figyelembe vételével megfelelően csökkenteni kell. A köteles rész ezen csökkentésének nem feltétele az, hogy a köteles rész teljes értékben való kiadása a kötelezettnek teljes gazdasági összeomlását vonja maga után. (K. P. I. 3389/1933.)

18. Az *alakilag szabályszerű végrendelet* az ellenkezőnek megállapításáig jogérvényesnek tekintendő. A végrendelkezési képesség kérdésében nem annak a bizonyítása szükséges, hogy az örökhagyó a végrendelet készítésekor cselekvőképes volt, hanem ellenkezőleg a végrendelet érvénytelenítéséhez annak a megállapítása szükséges, hogy a végrendelkező végrendelkezési képességgel nem rendelkezett. A cselekvőképesség elbírálása nem az orvosszakértők, hanem a bíróság feladata, a szakértői vélemény beszerzése ezzel kapcsolatos bármely kérdésben csakis a bíró véleményének megalkotásához szükséges szakismeret pótlására szolgál és a vélemény a Bp. 270. §-a értelmében mindenkor szabad birói mérlegelés alá esik. A végrendelkezési képesség nem elvontan, elméleti alapon, hanem a per adatai alapján megállapítható életjelenségek mérlegelésével bírálendő el. (K. P. I. 2960/1933.)

19. A nő azzal szemben, aki *hozományadására* vállalt kötelezettséget, jogait per útján is érvényesítheti. A hozományadási kötelezettségre a gazdasági lehetetlenülés szabályai nem alkalmazhatók. (K. P. III. 3177/1933.)

20. Az 1876. évi XVI. t. c. 35. §-a értelmében a *végrendelet visszavonásának* érvényességéhez a végrendelet alkotására megsabott törvényes alaki kellékek kivántatnak meg s így örökhagyónak egyszerű levélben foglalt nyilatkozata jogérvényes végrendelet visszavonó nyilatkozatnak, valódiságának bizonyítása s örökhagyó intenciójának közlése mellett sem tekinthető. A végrendelet tehát az ilyen levélbefoglalt visszavonás ellenére is joghatályos. (K. P. I. 5855/1932.)

21. A *jászkun nőnek özvegyi jogára* az 1840. évi VIII. t. c. 16. és 17. §-a nem alkalmazható s így annak korlátozása lekintetében is az általános magánjognak az a szabálya irányadó, hogy az özvegy a hagyaték haszonélvezetében a volt férje vagyoni viszonyaihoz és társadalmi állásához mért illő megélhetése korlátozható, megélhetésének mérlegelésénél azonban nemcsak a férjtől ingyenesen kapott és örökölt, hanem bármely más címen szerzett saját vagyona s annak jövedelme is figyelembe veendő. (K. P. I. 5313/1933.)

22. Aki a *köteles részért* másodsorban felelős, nem tartozik viselni

a köteles részre jogosított abbéli eljárásának hátrányos következményeit, hogy az követeléseit elsősorban felelős személy ellen kellő időben nem érvényesítette. (K. P. I. 3018/1933.)

Illetékjog.

1. A bírói ítélettel, vagy bírói uton való érvényesítésre alkalmas okiratba foglalt megegyezéssel átértékelt hozománykövetelés a férj hagyatékának értékéből átértékelt összegben vonandó le. (Közig. bir. 10816/1932. P. U. a. 9642/1934. P.)

2. Ingatlan tulajdoni átbocsátása ellenében haszonélvezeti jogról való lemondás esetén a haszonélvezeti jog értéke az ingatlanért adott ellenszolgáltatásnak tekintendő. (1944/1932. P. Közig. bir.)

3. A hagyatéki leltár illetékeért azok felelősek, akiknek érdekében az felvétel, tehát az elismert örökösök, akik közül a leltározásnál jelen voltak a bíróságért is, a jelen nem volt örökösök csupán az egyszeres illetékért. A leltári illeték kiszabásához való jog a leltár felvétele évének utolsó napjától számított 5 év alatt évül el. (Közig. bir. 8886/1934. P.)

4. A vételárhátralék kifizetését elismerő bekebelezési engedély akkor is nyugtailleték alá esik, ha abban a vételárhátralék összege feltüntetve nincs. (Közig. bir. 10964/1934. P.)

5. Keretbiztosítéki jelzálogjognak az adós személyében örökösödés következtében beállott változás miatt való módosítását célzó megállapodást magában foglaló okirat 2 pengő illeték alá esik. (Közig. bir. 20718/1933. P.)

6. Ha az örökös az övegyi haszonélvezeti joggal terhelt ingatlant örökhagyó hitelezőjének jelzálogjoggal biztosított követelése kiegyenlítéseként engedí át, az özvegynek az adásvételi szerződésben adott haszonélvezeti jog törlési engedélye után az örökös terhére ajándékozási illetéket előírni nem lehet. (Közig. bir. 2779/1933. P.)

7. Bélyegjegyekben lerovandó illeték N. jegyzékbe vétele nem igényelhető. (Azonos Közig. bir. 19330/1932. 1. e közlöny 1934. évf. 210 oldal.) Ha a feleket sem a közjegyző sem pedig a bíróság nem hívta fel az illetéknek bélyegjegyekben való lerovására, bírság nem követelhető. (Közig. bir. 8006/1933. P.)

8. Ha az ingatlanért adott ellenértéknek több mint a fele ingatlan, csereügylet létesül az ekként illetékezendő. (Közig. bir. 17135/1932. P.)

9. Az egyik osztozó fél külön adósságának átvállalása ellenében kapott ingatlan értéke után visszerhes vagyónátruházási illeték fizetendő. (Közig. bir. 10841/1933. P.)

10. Okirati illetéknek törvénykezési bélyeggel való lerovása kisebb szabálytalanság, ami azonban bélyeghiány esetét nem állapítja meg, (tehát sem egyszeres újabb illeték s annál kevésbé bírság nem követelhető.) (Közig. bir. 11767/1932. P.)

11. Ha a nyugta kiállítója megbizotti minőségét nem tünteti fel, az illetékért és bírságért saját személyében felelős. Közig. bir. 5348/1934. P.)

12. Ha az okiratban a jogügyletnek illetékkiszabás végett való bejelentését az egyik fél vállalta magára, a késedelmes bejelentés miatt kiszabott bírság csak ettől a féltől követelhető. (Közig. bir. 8778/1934. P.)

A kir. közjegyzőhelyettesek és jelöltek állasközvetítését a Magyarországi Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesülete látja el (Budapest, VI., Andrássy-ut 50. kir. közjegyzői iroda).

Kéziratokat vissza nem küldünk s azok megőrzését nem vállaljuk.